

350.12
723.6
5.3

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

19 S.A. 2539

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิไลวรรณ ชินพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

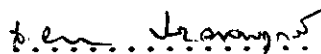
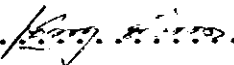
พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

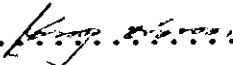
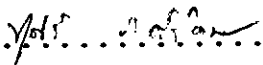
B 51787

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

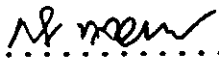
คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)
.... กรรมการ
(ผศ.เชาวนา ชวลิตธารง)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)
.... กรรมการ
(ผศ.เชาวนา ชวลิตธารง)
.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ชูศรี วงศ์รัตนะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยูภา พูลสุวรรณ)
วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือ แนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ส. วาสนา ประวาลพฤษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวนา ชวลิตธารง และ รองศาสตราจารย์สุศรี วงศ์วัฒนะ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ ดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยความสะดวก นักการศึกษา ผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์ใหญ่ และครูอาจารย์ ที่ให้ความกรุณาร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณจีระวัฒน์ นิโรจน์ ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนวัดช่องนนทรี คุณสันทนา ประถมพงษ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนวัดช่องนนทรี คุณสัญญาพร จงประเสริฐ ศึกษาธิการเขตสัมพันธวงศ์ ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณอนุชาติ ประกาศชัย คุณภาสกร แจ่มจันทร์เกษม คุณสุลลย ขำรงค์สกุลศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือ ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและครู - อาจารย์ โรงเรียนวัดช่องนนทรี เพื่อนร่วมงานฝ่ายศึกษาธิการเขตสัมพันธวงศ์ทุกท่านที่ทำให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณदनัย ถิกไทย ผู้ซึ่งให้ความรัก ความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทุกอย่าง และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มราชสักถึงพระคุณของบิดามารดา ตลอดจนญาติพี่น้องและ พระคุณของครู - อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วิไลวรรณ ชินพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง..... 1
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า..... 2
	✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า..... 3
	✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า..... 3
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6
	ความหมายของคุณธรรม..... 6
	ความสำคัญของคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู..... 9
	หลักคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู..... 10
	คุณลักษณะของครูที่ดี..... 32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 38
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า..... 45
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 46
	ประชากร..... 46
	กลุ่มตัวอย่าง..... 46
	✓ วิธีดำเนินการวิเคราะห์หาค่าประกอบ..... 49
	✓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 54
	✓ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 55
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 57
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 57
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 58

5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	74
	กลุ่มตัวอย่าง.....	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	74
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	อภิปรายผล.....	78
	ข้อเสนอแนะ.....	79
	บรรณานุกรม.....	80
	ภาคผนวก.....	87
	ภาคผนวก ก.....	88
	ภาคผนวก ท.....	103
	ภาคผนวก ค.....	111
	ภาคผนวก ง.....	114
	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	117
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	118

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	47
2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน.....	51
3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร.....	58
4 ค่าความสัมพันธ์ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบ.	61
5 เมตริกองค์ประกอบจากการหมุนแกนแบบอโรทคอนอล.....	64
6 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป.....	66
7 องค์ประกอบที่ 1.....	69
8 องค์ประกอบที่ 2.....	70
9 องค์ประกอบที่ 3.....	71
10 องค์ประกอบที่ 4.....	72
11 องค์ประกอบที่ 5.....	73
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ.....	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรม
สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู..... 49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมเกิดขึ้นมากมาย เช่น การปล้นฆ่า ข่มขืน และพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม ซึ่งมีปรากฏอยู่ทั่วไปทั้งนี้เพราะคนในสังคมสนใจแต่การพัฒนาทางด้านวัตถุ ขาดการสนใจการพัฒนาทางด้านจิตใจ ดังที่ เกียรติศักดิ์ อภัยนันท์ (2527 : 12) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุทำให้คนสมัยใหม่หลงใหลใฝ่ฝันต่อรูปธรรมที่จะนำความสุขสบายมาให้แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม นอกจากนี้วัฒนธรรมจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทย ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติไม่สามารถถ่วงถ่วงสิ่งที่เหมาะสมได้ ดังนั้นคุณธรรมของบุคคลในสังคม จึงเสื่อมทรามลง ควรที่จะได้รับการเยียวยารักษาอย่างเร่งด่วนเพราะสภาพจิตใจของคนปัจจุบันกำลังถูกคุกคาม ด้วยความเจริญทางด้านวัตถุกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้มนุษย์ตกเป็นทาสของวัตถุ ทนงเดี้ยวกันกับที่คุณธรรมลดน้อยถอยลงไปจากจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหานานัปการ (สำนักงานพัฒนาคุณธรรม. 2533 : 5)

มีผู้แสดงความห่วงใยต่อคุณธรรมของครู เช่น ท่านพุทธทาส ได้กล่าวว่า ครูเป็นผู้เปิดประตูทางวิญญาณ ทำหน้าที่พัฒนามนุษย์ จากความไม่รู้ให้รู้ ภาระหน้าที่ของครูเป็นงานหนักครูต้องมีความพยายาม มีเมตตา และใช้ปัญญาเพื่อให้ครูคงสิทธิและความเป็นปฐนีชบุคคลและคุณธรรมของครูให้ครบถ้วน (พุทธทาสภิกขุ. 2527 : 95 - 105)

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่บุคคลทั่วไปให้ความเคารพยกย่อง เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความ ฯลฯ เพราะวิชาเหล่านี้ต่างก็มีจรรยาบรรณของวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ ต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ อุดมการณ์ วินัย และคุณธรรมแห่งวิชาชีพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนจนเป็นการสร้างศรัทธาและความเชื่อถือให้เกิดในวิชาชีพเหล่านั้น สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูนั่น การที่จะให้ครูได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่กำหนดไว้จนได้ถือว่าเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมสูง เป็นที่เคารพยกย่องของศิษย์และบุคคลทั่วไปได้นั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตของคุณธรรมที่ชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2529 : 19)

คุณธรรมเป็นสิ่งที่สังคมมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ ภาครัฐที่จะสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนของชาตินั้นเป็นภาระกิจของครูที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ดังนั้นครูในระดับประถมศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและปฏิบัติตามคุณธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

แต่ในความเป็นจริง มีครูจำนวนไม่น้อยที่ประพฤติปฏิบัติ และมีคุณธรรมหย่อนยานไปบ้างจะเห็นได้จากปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมของครูมีมากมาย เช่น ครูส่วนมากยังหาความสุขด้วยอบาขมูข ไม่แพ้หรือยิ่งไปกว่าประชาชนทั่วไป ครูให้ความเลื่อมใสต่อศาสนาน้อยกว่าชนที่ยังต้องการศึกษา และครูยังมีสภาวะเป็นลูกจ้างสอนหนังสือไม่มีลักษณะของปุษนีชบุคคล เป็นต้น (สำนักโฆกขพลาราม ไซยา. 2525) และจากการกระทำผิดทางวินัยในปี 2534 จำนวนครูที่ถูกลงโทษทางวินัย 11 สังกัดมีทั้งหมด 729 ราย ส่วนใหญ่มาจากสาเหตุละทิ้งหน้าที่ รองลงมาประพฤติชั่วทำให้เสื่อมเสีย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2535 : 29 - 30)

และจากการที่คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของครู ชื่อว่า "เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู" ซึ่งบ่งชี้ลักษณะของครูที่ดี 4 ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2533) ซึ่งคุรุสภามุ่งเน้นที่จะเผยแพร่และรณรงค์ในเรื่องมาตรฐานด้านคุณธรรมของครูที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีทั้งหมด 9 คุณลักษณะ ดังนี้ ① มีความเมตตากรุณา ② มีความยุติธรรม ③ มีความรับผิดชอบ ④ มีวินัย ⑤ มีความซื่อสัตย์ ⑥ มีความอดทน ⑦ มีความประหยัด ⑧ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ⑨ มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต ผู้วิจัยจึงมีความปรารถนาและสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพครูว่าประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพครู

↓ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบคุณลักษณะคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู
2. เป็นแนวทางในการตั้งเกณฑ์ด้านคุณธรรมสำหรับการคัดเลือกบุคคล
เข้าสู่วงการวิชาชีพครู
3. เป็นแนวทางหรือมาตรการจูงใจให้ครูยอมรับเรื่องคุณธรรมและนำไปปฏิบัติ
4. เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในด้านคุณธรรม ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 427 โรงเรียน จำนวนครู 11,145 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,174 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

9. ด้าน ได้แก่

1. ความเมตตากรุณา
2. ความยุติธรรม
3. ความรับผิดชอบ
4. วินัย
5. ความซื่อสัตย์
6. ความอดทน
7. ความประหยัด
8. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู
9. ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิถีการทางสถิติที่ใช้ในการค้นหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อให้ได้คุณลักษณะอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เป็นกลุ่ม ๆ ที่ชัดเจน

2. คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้องเหมาะสมซึ่งอยู่ภายในจิตใจของครู และเป็นแรงผลักดันให้ครูกระทำหน้าที่ของครูอย่างถูกต้องเหมาะสมและดียิ่ง ซึ่งวัดได้โดยให้แบบสอบถามคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

3. แบบสอบถามคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู หมายถึงแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ 9 ด้าน ดังนี้

3.1 ความเมตตากรุณา หมายถึง การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและสังคม มีความสนใจและห่วงใยในการเรียนและผลประสิทธิของ ผู้เรียน เช่น ไม่นิ่งดูดายและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถ แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือเด็กและเพื่อนร่วมงานให้ได้รับความสุขและพึงทุกข์ เป็นกันเองกับ ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเปิดเมตตาไว้วางใจและเป็นที่พึ่งของผู้เรียนได้

3.2 ความยุติธรรม หมายถึง การมีความเป็นธรรมต่อนักเรียนและมีความเป็นกลาง เช่น เอาใจใส่และปฏิบัติต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเสมอภาค และไม่ลำเอียง ตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม ยินดีช่วยเหลือผู้เรียนผู้ร่วมงานและผู้บริหาร โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

3.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นในผลงาน ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าปฏิบัติต่อหน้าที่ครบถ้วน เช่น มีวิถีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ รู้จักวางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ทันเวลา ใช้เวลาคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ วางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ

3.4 วินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องตาม กำนองคลองธรรม มีวิถีทำงานที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา

3.5 ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจ กระตือรือร้น และปฏิบัติงานเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการทำงาน มีความพยายามที่จะสอนเด็กให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.6 ความอดทน หมายถึง การปฏิบัติงานเต็มที่ไม่ว่าทั้งช่วงกลางคืน ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ไม่โกรธง่ายและสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม อดทน อดกลั้น ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์

3.7 ความประหยัด หมายถึง การรู้จักประหยัดและออม ใช้จ่ายของคุ้มค่า ช่วยรักษาและใช้ของส่วนร่วมอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน รู้จักเก็บออมทรัพย์ เพื่อความมั่นคงของฐานะ

3.8 ความรักและศรัทธาในอาชีพครู หมายถึง เห็นความสำคัญของอาชีพครู และรักษาชื่อเสียงของอาชีพครู เกิดความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี เช่น สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครู ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน ปกป้องและสร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคมเกี่ยวกับวิชาชีพครู ปฏิบัติตนให้เหมาะสมที่เป็นปูชนียบุคคล

3.9 ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต หมายถึง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผล เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

4. ผู้ประกอบวิชาชีพครู หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะน้อยปริญญาโททางการศึกษาหรือจิตวิทยาขึ้นไปและมีประสบการณ์ทำงานด้านการสอน หรือการทำงานวิจัยมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ความหมายของคุณธรรม
 - 1.2 ความสำคัญของคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู
 - 1.3 หลักคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู
 - 1.4 คุณลักษณะของครูที่ดี
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคุณธรรม

คุณธรรมมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Virtue มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ เช่น

นักปรัชญาของกรีก โซเครตีส (Socrates) กล่าวว่า คุณธรรมคือ ความรู้ (Virtue is Knowledge) ความรู้ก่อให้เกิดสาระของคุณธรรม คุณธรรมเป็นสิ่งที่เด่นสิ่งหนึ่ง ซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นพันธุกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปบ้างเมื่อได้รับการศึกษา การปฏิบัติและการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พลาโต (Plato) ที่กล่าวว่า คุณธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลโดยฉับพลันหรือโดยบังเอิญ มนุษย์ไม่สามารถปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ถ้าหากเขาไม่รู้ว่า เขากำลังทำอะไร ทำเพื่ออะไร ทำอย่างไร คุณธรรมทุกอย่างต้องเกิดจากความรู้และไม่ใช่ว่าความรู้ที่เป็นทฤษฎี หากแต่เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และอริสโตเติล ได้ให้คำจำกัดความ คุณธรรม คือ สภาวะทางจิตที่มั่นคง ซึ่งแสดงตนเองออกมาในรูปของการกระทำที่จงใจและอยู่ระหว่างกลางความสับสนทั้ง ซึ่งกำหนดโดยเหตุผล คือบุคคลที่มีปัญหาทางด้านปฏิบัติ อาจกำหนดคุณธรรมได้ (ชัยวัฒน์ อัตวิวัฒน์ 2520 : 63 - 90)

กูด (Good. 1973 : 641) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามแนวน เป็นความเคยชิน ส่วนอีกความหมายหนึ่งมองว่า เป็นคุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามแนวคิดและ

มาตรฐานของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและศีลธรรม และพจนานุกรมของ Longman (Longman Dictionary of Contemporary English. 1978 : 1226) ก็ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการเช่นกัน คือ ความหมายแรกนั้นเป็นความดี ความงามและความมีคุณค่าของอุปนิสัย ซึ่งแสดงออกโดยการประพฤติที่ถูกต้อง ส่วนความหมายที่สองหมายถึง คุณภาพที่ดีของอุปนิสัยของการประพฤติ

นอกจากนี้ โลว์ (Lowe. 1976 : 17 - 18) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่สังคมยึดถือเป็นข้ออ้างอิง (Frame of reference) และ บาร์นฮาร์ท (Barnhart. 1967 : 2337) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ระบบของแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติที่ดี (System of ideas concerns with highest good conduct)

ส่วนนักปรัชญา นักการศึกษาและนักการศาสนา ในประเทศไทยได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ เช่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 187) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมหมายถึง คุณงามความดี การทำความดีละความชั่วทั้งปวง

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2532 : 12) ได้กล่าวว่า คุณธรรมคือ คุณภาพหรือคุณสมบัติภายในจิตใจที่ทำให้สามารถดำเนินชีวิตและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้อง

ปวีธา เศรษฐีธร (2523 : 67) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมคือ อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

ยงค์ ชุ่มจิต (2531 : 139) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้องซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของบุคคลซึ่งพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น หรือทั้งตนเองและผู้อื่น

ลัดดา เสนาวงษ์ (2532 : 59) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม คือ ความดีงามต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคน และยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความเมตตากรุณา เป็นต้น

เจริญ วัชรวันกุล (2531 : 144) อธิบายว่า คุณธรรมคือ มโนธรรมอันเป็นสำนักแห่งความดี เกิดจากการไตร่ตรองด้วยเหตุผล จนสามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดงาม แล้วมุ่งมั่นอยู่กับสิ่งดีงาม หินอยู่กับความดีความงาม ทนไม่ได้อะไรจะอยู่ไกลหรืออยู่กับความชั่ว เป็นคนมีคุณธรรมเป็นกิจนิสัยและลักษณะนิสัย เห็นการ

กระทำดีเป็นสิ่งปกติ เห็นความชั่วเป็นสิ่งประหลาดและน่าขยะแขยง คุณธรรมหรือมโนธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินใจของคนเรา ในการเลือกหรือกำหนดพฤติกรรมให้แก่ตนเอง คนที่มีคุณธรรมในใจ จะใช้คุณธรรมดังกล่าวเป็นเครื่องมือหรือตัวกำกับ แล้วตัดสินใจว่า พฤติกรรมใดพึงทำ พฤติกรรมใดพึงงด

รุ่งทิวา จักร์กร (2529 : 28) สรุปไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคล ที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำที่ดีหรือเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม

โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2530 : 20) ได้กล่าวว่า คุณธรรมก่อให้เกิดจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมตลอดจนความสุข ความพอใจ คุณธรรมสร้างคนดีและความดีก่อให้เกิดคุณธรรมอื่นๆ

มลิวัลย์ บำรุงการ (2531 : 11) สรุปไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์ โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส ทั้งแสดงออกมาจากการกระทำทางกาย วาจาและใจ ของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผลในการประพฤติปฏิบัติและคิดในทางที่ถูกต้องดีงาม

วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2518 : 27) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักของความดี และความถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม ทางศาสนาและทางวัฒนธรรม เป็นหลักที่บุคคลควรยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจ เพื่อให้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นจะนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันเพื่อความสุข ทำความเจริญให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบและเป็นสุข

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2524 : 16) ให้คำอธิบายว่า คุณธรรม แปลว่า ธรรมที่เป็นคุณ หรือธรรมคือ ความดี หมายถึง คุณสมบัติทางกายาวาจาใจใด ๆก็ตามที่เป็นคุณ ไม่เป็นโทษ เป็นฝ่ายดีมิใช่ฝ่ายชั่ว

พระวารศักดิ์ วรมนุโน (2525 : 36) กล่าวว่า คุณธรรม คือ มนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เช่น เมตตา กรุณา อุเบกขา มีสัมมาคารวะ เสียสละ ให้อภัย มีความกตัญญูกตเวที ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น

วศิน อินทสระ (2516 : 485) กล่าวว่า คุณธรรม คือ อุปนิสัยที่สั่งสมสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากการพยายาม และความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งสอดคล้องกับการให้คำนิยามของ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2526 : 9) ที่ได้อธิบายว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำ

ไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำความดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความรักเด็กและรักเพื่อนมนุษย์ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

แสง จันทรงาม (2522 : 217) ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึง คุณภาพจิตฝ่ายดี ที่ควบคุมให้คนมีความประพฤติดี ความประพฤติในที่นี้ หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูดและการกระทำทางกาย จากการรวบรวมความหมายของคุณธรรม ทั้งนักปราชญ์ นักปรัชญา นักการศึกษา นักการศาสนา ของชาวต่างประเทศและในประเทศไทย พอสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เกี่ยวกับคุณงามความดีที่เกิดจากการกระทำของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่า เป็นการกระทำความดีและเป็นพฤติกรรมที่ยอมรับของสังคม

ความสำคัญของคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ยนต์ ชุ่มจิต (2531 : 141 - 142) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่มีคุณธรรม ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการดังนี้

1. ด้านตัวครู

1.1 ทำให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพ

1.2 ได้รับคำยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป เป็นที่เคารพเทิดอึ้งของศิษย์

1.3 มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไร้ภัยอันตรายใด ๆ เพราะแวดล้อมไปด้วยความรักความนับถือจากศิษย์และปวงชนทั่วไป

1.4 ครอบครัวมีความมั่นคงสงบสุข ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ฝืดเคือง

2. ด้านสถาบันวิชาชีพ

2.1 ทำให้ชื่อเสียงของคณะครูเป็นที่เคารพเลื่อมใสของปวงชน

2.2 งานวิชาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้า เพราะครูอาจารย์ทำงานเต็มกำลังความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่ๆ

2.3 สถาบันการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากประชาชนด้วยความจริงใจ

3. ด้านสังคมหรือชุมชน

- 3.1 พลเมืองของสังคมเป็นคนมีคุณธรรมสูง รู้จักสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง
- 3.2 สังคมมีสันติภาพเพราะประชาชนมีสันติสุข
- 3.3 สังคมได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน

4. ด้านความมั่นคงของชาติ

- 4.1 สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความมั่นคงเพราะคนในชาติเห็นความสำคัญ
- 4.2 ทนบทรรมนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ มีความมั่นคงเพราะครูอาจารย์ ได้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าคุณธรรมของครูเป็นสิ่งสำคัญต่อการเป็นครู เป็นคุณงามความดีที่ครูได้ประพฤติปฏิบัติ ครูกับคุณธรรมเป็นของคู่กัน สังคมประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้ก็ขึ้นอยู่กับอาศัยคุณธรรมของครู จึงถือได้ว่าคุณธรรมของครูเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครู

หลักคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ยงค์ ชุ่มจิต (2526 : 41 -52) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมสำหรับครูว่ามีดังนี้

1. พรหมวิหารธรรม 4 คือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระพรหม ซึ่งมี 4 ประการ คือ
 - 1.1 เมตตา ความรัก คือ ความรักความปรารถนาดีเป็นไมตรีกับศิษย์ และต้องการช่วยเหลือแนะนำให้ทุก ๆ คนที่คบด้วยมีความสุขและประสบความสำเร็จ
 - 1.2 กรุณา ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือศิษย์หรือผู้คนที่พ้นความทุกข์ ความไม่รู้วิชา ไข้ใจจะปลดปล่อยหรือบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของทุก ๆ คน
 - 1.3 มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี คือ เมื่อเห็นศิษย์ ผู้ร่วมงานหรือใครก็ตามมีความสุขหรือประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การงานต่าง ๆ ก็มีจิตใจเบิกบาน ยินดีด้วย

1.4 อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ การวางจิตใจให้มั่นคง
สม่ำเสมอเที่ยงตรง

2. อธิปไตย 4 คือ หลักธรรมที่จะนำผู้ปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในกิจการ
ใด ๆ มี 4 ประการ คือ

2.1 ฉันทะ มีใจรัก คือ ความพอใจในงานที่จะทำ

2.2 วิริยะ ความพากเพียรพยายาม คือ ความขยันหมั่นเพียร ความ
เข้มแข็ง อดทน ในงานอาชีพของตน

2.3 จิตตะ การเอาจิตใจฝักใฝ่ คือ การใส่ใจรับรู้งานที่ตนกระทำอยู่
เป็นประจำ ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอยหรือหลงลืมงานในหน้าที่ของตน

2.4 วิมังสา การหมั่นไตร่ตรองพิจารณา คือ การให้ปัญญาพิจารณา
ใคร่ครวญงานที่กระทำ ตรวจตราสาเหตุ หักดีหักเลวของการกระทำในสิ่งนั้น ๆ

3. พราวาสธรรม 4 คือ หลักธรรมสำหรับการครองชีวิตของคนทั่วไป มี
4 ประการ คือ

3.1 สัจจะ ความจริง คือ การดำรงมั่นในความจริง มีความซื่อสัตย์
จริงใจ พูดจริงทำจริง เป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป

3.2 ทมะ ฝึกตน คือ การรู้จักข่มใจไว้ได้ ควบคุมตนเองได้ รู้จัก
ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ตลอดจนการปรับปรุงตนเองให้เป็นคนก้าวหน้าอยู่เสมอ

3.3 ขันติ อดทน คือ การทำงานด้วยความอดทนทั้งกาย ทั้งใจ
มีความมุ่งมั่นไม่ทอดทิ้งงานทั้งปวง

3.4 จาคะ เสียสละ คือ การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ
เกื้อกูล ร่วมงานกับคนอื่นได้ ไม่เป็นคนใจแคบ รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

4. สังคหัตถุธรรม 4 คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และ
ประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน มี 4 ประการ คือ

4.1 ทาน ให้อภัย คือ การให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ
ทรัพย์ตามสมควร รวมทั้งการให้วิชาความรู้และศิลปวิทยาการต่าง ๆ

4.2 ปิยวาจา พูดจาไพเราะ คือ เจรจาด้วยถ้อยคำอ่อนหวานน่าฟัง
มีการพูดให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ

4.3 อัตถจริยา ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ การช่วยเหลือคนอื่นทำ
กิจการงานต่างๆ ด้วยแรงกาย หรือด้วยการช่วยแก้ปัญหาส่งเสริมคุณธรรม

4.4 สมานัตตตา เอาตัวเข้าสามาน คือ การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย
เข้ากับคนได้ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ปัญหาไม่เอาเปรียบกัน

5. ผละ 4 คือ ธรรมที่ทำให้เกิดความมั่นใจตนเอง จนไม่หวาดหวั่นต่อสถานการณ์ใดๆ มี 4 ประการ คือ

5.1 ปัญญาผล กำลังปัญญา คือ การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ จนถูกต้องชัดเจน มีปัญญาเข้าใจเหตุผลและสภาพความเป็นจริงในสังคม

5.2 วิริยผล กำลังความเพียร คือ การมีความมานะพยายามปฏิบัติกิจการงานในหน้าที่ของตนอยู่ตลอดเวลา ไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งงาน

5.3 อนุวัชผล กำลังสุจริต คือ การมีความบริสุทธิ์ ประพฤติปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยใจที่มือสะอาด จนใครๆ ไม่สามารถตำหนิได้

5.4 สังคหผล กำลังการสงเคราะห์ คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น เช่น นักเรียน เพื่อนครูอาจารย์ และประชาชนทั่วไป

6. ธรรมจักร 4 คือ หลักธรรมที่จะนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง 4 ประการ คือ

6.1 ปฏีรูปเทสวาสะ เลือกอยู่ถิ่นที่เหมาะสม คือ การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัยได้เหมาะสมกับชีวิตแวดล้อมด้วยสิ่งที่ดีมีความเจริญ

6.2 สัมปยุตตสัมมาปฏิบัติ คบคนดี คือ การรู้จักคบคนที่เป็นบัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ เพราะจะช่วยเกื้อกูลความเจริญงอกงามให้

6.3 อุตตสัมมาปฏิบัติ ตั้งตนให้ถูก คือ การรู้จักตั้งเป้าหมายของชีวิตให้แน่ชัดถูกต้อง ไม่เป็นคนที่ไม่รู้จุดหมายแห่งชีวิต

6.4 ปุพเพกตปุญญตา มีดีเป็นทุนไว้ คือ การเป็นคนมีทุนเดิมดี สติปัญญา สุขภาพร่างกายสมบูรณ์ดี เป็นต้น และการรู้จักปรับปรุงตนเองให้พร้อมที่จะทำงานให้สำเร็จอยู่เสมอ

7. วุทธิกรรม 4 คือ หลักธรรมที่จะนำผู้ปฏิบัติตามไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตมี 4 ประการ คือ

7.1 สัมปยุตตสัมมาปฏิบัติ คบคนดี คือ การรู้จักคบคนดีมีความรู้ และประพฤติชอบด้วยกายวาจาใจ มีปัญญารู้เหตุผล

7.2 สัทธัมมัสสวณะ ฟังดูคำสอน คือ การเอาใจใส่สดับรับฟังแสวงหาความรู้ ความจริง ทั้งจากตัวบุคคลโดยตรง จากตำรา หรือจากสื่อมวลชนต่างๆ

7.3 โยนิโสมนสิการ คิดให้แยบคาย คือ เมื่อได้ยินได้ฟังอะไรมาแล้ว ต้องคิด พิจารณา แยกแยะสืบสาวให้เห็นเหตุผลว่า นั่นคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ทำไมเป็นเช่นนั้น มีคุณโทษอย่างไรต่อไป

7.4 ธรรมานุธรรมปฏิบัติ ปฏิบัติให้ถูกหลัก คือ การนำความรู้ที่ได้รับนั้น ไปปฏิบัติอย่างมีจุดมุ่งหมายปลายทาง ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ให้หลักปลีกย่อยรอง ๆ สอดคล้องกับหลักใหญ่

8. ปราศจากอคติ 4 คือ ความไม่เที่ยงธรรม 4 ประการ

8.1 ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก คือ การช่วยเหลือหรือแก้ต่างคนที่ตนรัก ทำให้เสียความเที่ยงธรรม

8.2 โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบ คือ การกลั่นแกล้ง ให้โทษคนที่เราเกลียดชัง

8.3 โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง คือ การกระทำช่วยเหลือหรือให้โทษคนที่เราหลงรัก หลงเกลียดอย่างขาดสติหรือไร้ปัญญาทำให้เสียความยุติธรรม

8.4 ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว คือ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยเหลือคนที่มีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือเรา ทำให้เสียความยุติธรรม

9. พลธรรม 5 คือ กำลังภายในฝ่ายกุศล มีไว้สำหรับป้องกันต่อต้านฝ่ายอกุศล 5 ประการ คือ

9.1 สัทธาพล พลังศรัทธา คือ การมีความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อด้วยเหตุผลเชื่อว่าทำดีแล้วต้องได้ดี

9.2 วิริยพล พลังความเพียร คือ การเพียรพยายามในทางที่ควร เพียรละความชั่ว เพียรทำความดี และเพียรรักษาความดีที่เกิดขึ้น

9.3 สติพล พลังสติ คือ ความระลึกได้ในการกระทำ การพูด การคิด มีความรอบคอบอยู่เสมอ

9.4 สมาธิพล พลังสมาธิ คือ การมีใจมั่นคงในการทำ ความดี ไม่ใจอ่อนแอ หรือรวนเรเมื่อถูกเข้ายวน

9.5 ปัญญาพล พลังปัญญา คือ การรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว จริงไม่จริง รู้เหตุรู้ผล

10. ปราศจากนิวรณ์ 5

นิวรณ์ คือ เครื่องกีดกันความดีความเจริญ การปราศจากนิวรณ์ได้ จะทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง นิวรณ์มี 5 ประการ คือ

10.1 กามฉันทะ พอใจรักใคร่ในกาม คือ การพอใจรักใคร่ หลงไหล รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส

10.2 พยาบาท คิดปองร้าย คือ การมีใจอาฆาตเคียดผู้ใดด้วยความเกลียดทำให้จิตขุ่นมัว

10.3 ถิ่นมิทระ ความท้อแท้กังวลเหงา คือ การมีใจหดหู่ ท้อแท้ ท้อถอย ไม่เบิกบาน ความกังวลเหงาหวนอน มินทิม

10.4 อุทกัจจกุกุจจะ ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ คือ การมีใจไม่มั่นคง ฟุ้งซ่าน เหม่อลอย หงุดหงิด

10.5 วิจิกิจจา ความลังเลสงสัย คือ การตัดสินใจอะไรไม่ได้ ความแตกแยกเป็นสองฝ่าย เอาอะไรแน่นนอนไม่ได้

11. เวสาร์ชกรณธรรม 5

เวสาร์ชกรณธรรม คือ ธรรมที่ทำให้เกิดความกล้าหาญในสังคัม กล้าพูดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องควร มี 5 ประการ คือ

11.1 ศรัทธา เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ คือ เชื่อในสิ่งที่มีเหตุมีผล ไม่เชื่ออย่างงมงาย

11.2 ศีล การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย คือ การรักษากายวาจาให้ปกติไม่แสดงอาการประหม่าหรือตัวสั่นงันงก พูดจาตะกุกตะกักสับสน

11.3 พาหุสัจจะ ศึกษามาก คือ การเรียนมาก รู้มาก มีประสบการณ์มากรู้อะไรต่าง ๆ มาอย่างดีแล้ว เมื่อเข้าสังคัมจึงมีความกล้าหาญ คล่องแคล่ว

11.4 วิริยารัมภะ ปรารถนาความเพียร คือ คนที่มีความเพียรพยายามย่อมมีความกล้า เพราะมีความเพียรเป็นพลังใจ

11.5 ปัญญา รอบรู้ ผู้รู้อะไรมามาก รู้ดีรู้ทั่ว รู้เหตุรู้ผล ก็ย่อมมีความกล้าหาญในสังคัม

12. เว้นจากอบายมุข 6

อบายมุข คือ ทางแห่งความเสื่อมหรือทางแห่งความหายนะ มี 6 ประการ คือ

12.1 ดมน้ำเมา

12.2 เที่ยวกลางคืน

12.3 เที่ยวดูการเล่น

12.4 เล่นการพนัน

12.5 คบคนชั่วเป็นมิตร

12.6 เกียจคร้านการทำงาน

13. สัมปปริสัทธิธรรม 7

สัมปปริสัทธิธรรม คือ ธรรมของคนดี ซึ่งทำให้คนเป็นสัตบุรุษ 7 ประการ คือ

13.1 ทัมมัญญตา ความเป็นผู้รู้หลักและรู้จักเหตุ คือรู้ต้นเหตุของความดี

ความชั่ว หรือรู้ว่าผลดีผลชั่ว ผลแห่งความเจริญหรือความเสื่อมนั้นๆ มาจากต้นเหตุอันใด

13.2 อัตถัญญตา ความเป็นผู้รู้จักผลและความมุ่งหมาย คือ รู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมานี้เป็นผลของเหตุนั้น ๆ หรือรู้วัตถุประสงค์ของกิจที่ตนกระทำ รู้ว่าหลักการนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร ทำไปแล้วจะบังเกิดผลอย่างไร

13.3 อุตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักตน คือ รู้ฐานะของตนเองว่าเป็นอย่างไร มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมแค่ไหน เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

13.4 มัตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอดี เช่น รู้จักประมาณในการใช้จ่าย ในการบริโภค การแต่งกาย ตลอดจนการสนุกสนานรื่นเริง

13.5 กาลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักเวลา คือ รู้ว่าเวลาใดเหมาะสมแก่การประกอบกิจอย่างใด

13.6 ปริสัณญตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักชุมชนและสังคม ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนนั้น ๆ

13.7 บุคคลปโรปรัญญตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล คือ รู้จักเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความสามารถ นิสัยใจคอและคุณธรรมเป็นต้น

14. กัลยาณมิตตธรรม 7

กัลยาณมิตตธรรม คือ หลักธรรมที่เป็นคุณธรรมของผู้เป็นมิตร มี 7 ประการ

14.1 ปิโย น่ารัก คือ การทำตัวให้เป็นคนน่ารักของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และประชาชนทั่วไป มีความสามารถเข้าถึงจิตใจ สร้างความสนิทสนมเป็นกันเองได้

14.2 ครุ หนักแน่นน่าเคารพ คือ การรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความเป็นครู เป็นคนหนักแน่น มีใจสงบ มีเหตุผล ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์

14.3 ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือ เป็นผู้มีความรู้จริง มีภูมิปัญญาสูงส่ง ปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอสมควรเป็นแบบอย่าง

14.4 วัตตา พุดได้เหตุผล คือ รู้จักชี้แจงเหตุผลแนะนำตักเตือนเป็นระเบียบแบบแผนเป็นแบบอย่างได้

14.5 วจันทโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้งจะรับฟังข้อติเตียนแม้จุกจิก ถ้อยคำที่เป็นไปในลักษณะล่วงเกิน ตลอดจนการรุดรุดต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานา

14.6 คัมภีรังกถังกัตตา สอนได้ลึกล้ำ คือ เข้าใจหลักการสอน สามารถอธิบายสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

14.7 ใน จัณฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม คือ ไม่ชักนำไปที่เสื่อมเสีย หรือพูดออกนอกเรื่องนอกราวเหลวไหลไม่ได้ประโยชน์

15. มรรค 8

มรรค แปลว่า ทาง ซึ่งหมายถึงทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ เพื่อกำปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม มรรค มี 8 ประการ คือ

15.1 สัมมาทิฎฐิ ความเห็นชอบ เช่น เห็นว่า ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว เป็นต้น

15.2 สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ เช่น การดำริออกจากกาม ไม่มีวเนนรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส

15.3 สัมมาวาจา เจรจาชอบ เช่น เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ

15.4 สัมมากัมมันตะ การงานชอบ คือ การทำงานที่ปราศจากโทษ เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ เป็นต้น

15.5 สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีวิตชอบ เช่น ไม่ทำมาหากินในทางที่ผิด ศีลธรรม และกฎหมาย

15.6 สัมมาวายามะ เพียรชอบ ได้แก่การเพียรระวังมิให้ความชั่วเกิด เพียรเลิกทำความชั่ว เพียรทำความดี และเพียรรักษาความดี

15.7 สัมมาสติ ระลึกชอบ ได้แก่การระลึกในสิ่งที่ เป็นบุญ เป็นกุศลต่าง ๆ

15.8 สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ ได้แก่การตั้งใจให้มีอารมณ์สงบ ระงับโลก โกรธ หลง ทั้งปวง

16. นาถกรณธรรม 10

นาถกรณธรรม คือ ธรรมที่เป็นที่พึง คุณธรรมที่ทำให้คนเรากำหนดให้เป็นที่พึงของตน เรียกก้อย่างว่า พหุการธรรม คือ ธรรมอันมีอุปการะมาก มี 10 ประการ คือ

16.1 ศีล คือ การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ซึ่งได้แก่การประพฤติในสิ่งที่ดีงาม มีความสุจริต มีระเบียบวินัย มีสัมมาอาชีพ

16.2 พาหุสัจจะ คือ การเป็นผู้คงแก่เรียน มีความรอบรู้ในสิ่งที่ทั้งปวงอย่างดี

16.3 กัลยาณมิตตตา คือ การเป็นผู้มีเพื่อนที่ดีงาม รู้จักคบคนที่เหมาะสม

16.4 โสวักขัสสา คือ เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย ไม่ถือมั่น รู้จักฟังคำสอนจากผู้รู้

16.5 กิ๊งกรัณเฑาะสุกัณฑา คือ ความขยันเอาใจใส่ในธุระของหมู่คณะหรือสังคม

16.6 ทัมมกามตา คือ ความเป็นผู้ใคร่ในธรรม ได้แก่การยินดีในธรรมชอบศึกษาธรรม ชอบร่วมปรีชาสนทนาศธรรม

16.7 วิริยารัมภะ คือ การปรารภความเพียร ได้แก่การละทิ้งมีความมานะบากบั่น

16.8 สันตุฎฐี คือ การรู้จักยินดีในสิ่งที่มีอยู่หรือหามาได้ตามความสามารถของตน

16.9 สติ คือ การสามารถระลึก จดจำสิ่งที่ทำ คำที่พูดมาแล้วแล้วได้ ไม่มีความประมาทเลินเล่อ

16.10 ปัญญา คือ ความรอบรู้ได้แก่การรู้จักคิดถึงเหตุผล รู้จักวิพากษ์วิจารณ์รู้จักตัดสินใจในสิ่งที่ควร

โกสินทร์ รัชสาพันธ์ (2530 : 23 -31) ได้รวบรวมคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามแนวพระพุทธศาสนาไว้ดังนี้

1. คุณธรรมของครูจากพระไตรปิฎก

1.1 คุณธรรมที่เป็นคุณสมบัติของครูตามที่มีปรากฏในคัมภีร์สารัตถปกาสินี มี 7 ประการ

1.1.1 ปิยตา หมายถึง การทำตนให้เป็นที่น่ารักและให้เป็นที่รักของศิษย์

1.1.2 ครุตา หมายถึง การทำตนให้เป็นที่น่าเคารพ ให้เป็นที่เคารพของศิษย์ ใช้วิธีปกครองให้ศิษย์เคารพ 3 วิธี คือ

(1) นิคคหิที คือ ปกครองด้วยวิธีขู่ขนาบ

(2) ปัตตหิที คือ ปกครองด้วยวิธียกย่อง

(3) ทิฏฐานุคคหิที คือ ปกครองด้วยวิธีทำให้เป็นตัวอย่าง

1.1.3 ภาวนียตา หมายถึงการอบรมตนให้เจริญ ให้เป็นคนนำยกย่อง คืออบรมตนให้เชี่ยวชาญในวิชาการ ให้มีสมรรถภาพในการทำงาน และให้เจริญด้วยศีลธรรม

1.1.4 วัตตตุตา หมายถึง การอุทิศสำหรับสั่งสอน มานะในการอบรม ตกเตือนด้วยการสอน 4 ประการ คือ

(1) สันทัสนา คือ ขี้ใจแน่นขัด

(2) สมากปนา คือ ชวนให้ทำตาม

(3) สมุตเตชนา คือ วิชาให้อุตส่าห์

(4) สัมปหังสนา คือ พยายามให้รู้จริง

1.1.5 วัจนิกขันติ หมายถึง การเป็นคนอดทนต่อถ้อยคำ ต่อคำ
รบกวนของศิษย์ บางแห่งใช้ว่า วัจนิกขโม

1.1.6 คัมภีรภคการณัง หมายถึง การขยายข้อที่ลึกให้ตื้นให้
ง่ายโดยวิธีต่างๆ คือ

(1) แสดงจุดเด่นของวิชา

(2) แสดงเหตุผลของวิชา

(3) แสดงสาระของวิชา

1.1.7 อนิโยทน์ หมายถึง การไม่ชักนำศิษย์ไปในทางที่ไม่ควร

1.2 คุณธรรมสำหรับผู้เป็นภัลขานมิตรหรือครู ที่เรียกว่า
"ภัลขานธรรม 8" มีดังนี้

1.2.1 ศรัทธา หมายถึง การเชื่อกรรมและผลของกรรม

1.2.2 ศีล หมายถึง การประพฤติหรือกระทำที่ปกติมีวินัย

1.2.3 สุตะ หมายถึง การมุ่งฟังตั้งใจใฝ่ศึกษา

1.2.4 จาคะ หมายถึง การตั้งหน้าแบ่งปันเสียสละ

1.2.5 วิริยะ หมายถึง การพากเพียรด้วยใจชอบ

1.2.6 สติ หมายถึง การรู้ตัวรอบคอบไม่เพ้อฝัน

1.2.7 สมาธิ หมายถึง การตั้งใจมั่นไม่หวั่นไหว

1.2.8 ปัญญา หมายถึง การรู้แจ้งที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

2. ธรรมะในพุทธศาสนาที่ควรควรยึดถือ มีธรรมะที่ควรควรยึดถืออยู่หลายหมวด
ดังต่อไปนี้

2.1 โลกपालธรรม 2 ประการ มี

หิริ - ความละอายแก่ใจละอายต่อการกระทำชั่ว

โอตตปปะ - ความเกรงกลัวความชั่ว เกรงกลัวบาป

2.2 ธรรมอันทำให้งาม 2 ประการ มี

ขันติ - ความอดทน อดใจรอโอกาส

โสรัจจะ - ความสงัด รักษากฎปฏิบัติให้เหมาะสม

2.3 อิททียาท หรือธรรมที่ทำให้สำเร็จประสงค์ 4 ประการ คือ

2.3.1 ฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น

2.3.2 วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น

- 2.3.3 จิตตะ เอาใจฝึกไฟไม่ทอดธุระ
- 2.3.4 วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลสิ่งนี้
- 2.4 สังคหวัตถุ หรือหลักธรรมแห่งการสงเคราะห์ หรือสร้างมหา
เสน่ห์ 4 ประการ คือ
 - 2.4.1 ทาน การให้ปันสิ่งที่ควรให้
 - 2.4.2 ปิยวาจา เจรจาถ้อยคำน่ารัก
 - 2.4.3 อิตถจริยา ประพฤติสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
 - 2.4.4 สมานัตตา เป็นคนเสมอดันเสมอปลายไม่ถือตัว
- 2.5 พราวาสธรรม หรือธรรมสำหรับผู้ครองเรือน 4 ประการ มี
 - 2.5.1 สัจจะ สัตย์ซื่อต่อกัน
 - 2.5.2 ทมะ รู้จักข่มจิตของตน
 - 2.5.3 ขันติ มีความอดทน
 - 2.5.4 จาคะ สละให้ปันของแก่คนควรให้
- 2.6 พรหมวิหาร หรือธรรมอันเป็นที่อยู่ของผู้ใหญ่ 4 ประการ มี
 - 2.6.1 เมตตา รักใคร่ปรารภนาให้เป็นสุข
 - 2.6.2 กรุณา สงสารคิดช่วยเหลือให้พ้นทุกข์
 - 2.6.3 มุทิตา ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี
 - 2.6.4 อุเบกขา วางใจเป็นกลาง
- 2.7 สัมปรัศีลธรรม หรือธรรมของคนดี 7 ประการ คือ
 - 2.7.1 ขัมมัญญตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ
 - 2.7.2 อุตถัญญตา ความเป็นผู้รู้จักผล
 - 2.7.3 อุตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักตน
 - 2.7.4 มัตตัญญตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ
 - 2.7.5 กาลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักกาล
 - 2.7.6 ปริสัณญตา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน
 - 2.7.7 ปุคคัลลัญญตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล
- 2.8 มรรค หรือหนทางไปสู่การดับทุกข์ 8 ประการ คือ
 - 2.8.1 สัมมาทิฐิ เห็นชอบ
 - 2.8.2 สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ
 - 2.8.3 สัมมาวาจา วาจาชอบ
 - 2.8.4 สัมมากัมมันตะ กระทำชอบ

2.8.5 สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ

2.8.6 สัมมาวาชามะ พยายามชอบ

2.8.7 สัมมาสติ ระลึกชอบ

2.8.8 สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ

2.9 กาลามสูตร 10 ประการ คือ

2.9.1 อย่าเชื่อโดยได้ยินได้ฟังตามกันมา

2.9.2 อย่าเชื่อโดยเห็นของเก่าเล่าสืบกันมา

2.9.3 อย่าเชื่อโดยมีท้าวลือ

2.9.4 อย่าเชื่อโดยอ้างตำรา

2.9.5 อย่าเชื่อโดยนึกเอาเอง

2.9.6 อย่าเชื่อโดยนิยาคาคะเน

2.9.7 อย่าเชื่อโดยตรikirongตามอาการ

2.9.8 อย่าเชื่อโดยหลงใจว่าต้องกับลัทธิของตน

2.9.9 อย่าเชื่อโดยเห็นว่าผู้พูดควรเชื่อ

2.9.10 อย่าเชื่อโดยเห็นว่าสมณะนี้เป็นครูเรา

3. คุณธรรมของพระโพธิสัตว์ ที่ควรควรยึดถือมี 4 ข้อ คือ

3.1 สัทธา คือ มีความบริสุทธิ์อยู่ในดวงใจ ไม่มีโลภะ โทสะ โมหะ ไม่พยายาท อาฆาตมาดร้าย มีแต่ให้อภัย

3.2 ปัญญา คือ การรู้เข้าใจ สว่างไสว รู้เหตุแห่งความเสื่อม ความเจริญของชีวิต แล้วสอนศิษย์โดยไม่ปิดบัง

3.3 เมตตา คือ มีความรักปรารถนาดีไม่มีที่สิ้นสุด

3.4 ขันติ คือ การยอมอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยทั้งทางกาย ทางวาจา เพื่อสอนศิษย์

ท่านปัญญานันทภิกขุ (2521 : 4 - 23) ได้เสนอคุณธรรมพื้นฐานประจำจิตใจครู ไว้ดังนี้

1) มีความศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา เพราะศาสนาสอนไม่ให้คนเห็นแก่ตัว คนมีศาสนา มีธรรมประจำใจจะถือว่าทุกคนเป็นพี่น้องร่วมสุขร่วมทุกข์อยู่ในโลกเดียวกัน

2) มีความคิดนึกไว้ในใจเสมอว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น แล้วจะได้เกิดเมตตา ปรานี ความหวังดีต่อกันที่สอน

3) มีความคิดอยู่เสมอว่า งานที่เราทำเป็นประโยชน์แก่สังคม แก่โลก และเป็นงานที่มีเกียรติยิ่ง

4) มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมและคุณความดี พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร (2525 : 300 - 308) เสนอว่า คุณธรรมที่ท้าวให้ เป็นครูโดยสมบูรณ์ มีดังนี้

1) ต้องเป็นผู้มุ่งมั่นในเรื่องทางวิญญาณ เพราะครูมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิญญาณ และยกระดับวิญญาณมนุษย์ให้สูงขึ้น

2) ต้องเป็นผู้มีธรรมะ คือ ต้องให้ธรรมะหล่อเลี้ยงชีวิตให้ชุ่มชื่น ให้มีความอิมใจ นิติปรารภมก

เกริก วัยคณานนท์ (2532 : 92 - 93) กล่าวว่า วิชาที่พครู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาที่พหุชั้นสูง คุณธรรมของครูจึงจำเป็นต้องอยู่ในระดับที่คู่ควรกับการยกย่อง กล่าวคือ นอกเหนือจากการมีคุณธรรมอันดีที่วิญญาณจะพึงมีแล้ว ผู้ประกอบวิชาที่พครู้ควรยึดมั่นในคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับตนอีก คุณธรรมที่ผู้ประกอบวิชาที่พครู้พึงยึดมั่น ได้แก่ คุณธรรมสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. คุณธรรม 4 ประการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ประชาชน ได้แก่

1.1 การรักษาความลับ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

1.2 รู้จักข่มใจตนเอง ผูกใจตนเองให้ประพฤติ ปฏิบัติอยู่ในสิ่งความดีนั้นไม่ว่าด้วยเหตุประการใด

1.3 อุดทน อุดกลั้น และอดกล่อมที่จะประพฤติล่วงความลับ สุจริตไม่ว่าด้วยเหตุประการใด

1.4 รู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

2. กัลยาณธรรม 8 ประการ คือ คุณธรรมสำหรับผู้เป็นครู หรือกัลยาณมิตร 8 ประการ ได้แก่

2.1 ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อมั่น

2.2 ศีล หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติอยู่ในศีล

2.3 สุตะ หมายถึง การตั้งใจ ใฝ่ศึกษาหาความรู้

2.4 จาคะ หมายถึง การรู้จักเสียสละ

2.5 วิริยะ หมายถึง การมานะ พากเพียรในการทำงาน

2.6 สติ หมายถึง การมีสติรอบครอบไม่เพ้อฝันโดยขาดเหตุผล

2.7 สมาธิ หมายถึง การตั้งใจ ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว

2.8 ปัญญา หมายถึง การรู้จักคิด ไตร่ตรอง

3. จรรยาบรรณครู เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพครู จรรยาบรรณครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีด้วยกัน 3 ฉบับ

3.1 จรรยาบรรณสำหรับอาจารย์วิทยาลัยครู ออกโดยกรมการฝึกหัดครู ประกาศใช้ในวันที่ 29 กันยายน 2524 ดังนี้

1. พึงวางแผนเสรีภาพในการค้นหาความรู้ และเสรีภาพในการสอนตามทฤษฎีของตน นอกจากนั้นจะต้องเคารพกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ

2. พึงป็นนักเรียนให้เป็นตัวของตัวเอง ช่วยให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพของตนขึ้นอย่างเต็มที่ จากเนื้อหาที่ครูสอน

3. พึงร่วมมือกับครูอื่น ๆ เพื่อให้ครูมีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อให้อาชีพครูได้บริการสังคมตามเป้าหมาย

4. พึงถือว่างานสอนเป็นอาชีพไม่ใช่ธุรกิจ

5. พึงงดเว้นการตำหนิความประพฤติของเพื่อนครูด้วยกันในการสอน

6. พึงงดเว้นการแย่งตำแหน่งที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังไม่หมดวาระ

7. พึงงดเว้นการเหยียดหยามอาชีพครู

8. พึงรับผิดชอบการสอนให้หมดภาคการศึกษาที่ได้ตกลงกันไว้

9. พึงสอนด้วยความมีเมตตาธรรม และให้คะแนนด้วยความยุติธรรม

10. พึงแสดงคุณสมบัติตามจริง เมื่อสมัครงาน

11. พึงแสดงไมตรีจิตต่อเพื่อนครูทุกคน รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวครู

12. พึงสนับสนุนนโยบายของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ ถ้าไม่สนับสนุนก็ควรนิ่งเฉยเสีย ไม่ควรกล่าวกับบุคคลภายนอกว่าตนไม่เห็นด้วย

13. พึงเคารพผู้บังคับบัญชาด้วยใจจริง

14. พึงงดเว้นอบายมุขทุกอย่าง

15. เมื่อได้รับการปรึกษาหารือ ฟังเสนอความคิดเห็นอย่างเสรี และด้วยใจจริง

3.2 จรรยาครู ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2525 แบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ

หมวดที่ 1 อุดมการณ์ของครู

1. ศรัทธาในอาชีพครู อุทิศตนเพื่อศิษย์และการศึกษา
2. ถ้าวางและเสริมสร้างเกียรติแห่งอาชีพครู
3. บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

หมวดที่ 2 เกณฑ์ของครู

1. อุดทน รู้จักผ่อนปรนต่อปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ทั้งในเวลา และนอกเวลาสอน
2. รับผิดชอบต่อหน้าที่ และต่อตนเอง สามารถร่วมงานเป็นหมู่คณะได้

3. เอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติ ความเป็นอยู่และพิจารณาคุณค่าของศิษย์แต่ละคนด้วยเหตุผล

4. ใฝ่หาความรู้ สืบราช ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ และมีเชาวน์ไหวพริบในด้านการอบรมสั่งสอน

5. ขยันหมั่นเพียร และรู้จักคิดริเริ่ม

6. มีความยุติธรรม และทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ

7. ดำรงตนอย่างเรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับสภาพอาชีพครู

8. เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรม และศีลธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ

9. สุขภาพเรียบร้อย ประพฤติดีสม่ำเสมอ เหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีของศิษย์

หมวดที่ 3 มาตรฐานการปฏิบัติของครู

1. ต้องรักษาความสามัคคี ชื่อเสียงของหมู่คณะ และสถานศึกษาที่สังกัดอยู่

2. ต้องไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนา

3. ต้องรักษาชื่อเสียง มิให้ชู้ชื่อนชื่อว่าเป็นประพฤติน่า

4. ไม่ละทิ้งการสอน อุทิศเวลาให้แก่ศิษย์ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ

5. ต้องรักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงานและสถานศึกษา
6. ต้องถือ และปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของสถานศึกษา
7. ต้องประพฤติ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงธรรม โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์อันมิชอบ
8. ต้องไม่ปิดบังอำพราง หรือบิดเบือนเนื้อหาสาระทาง

วิชาการ

9. ต้องไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามเพื่อนร่วมงาน และบุคคลใด ๆ เชื้อพ้องและไม่กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งการในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา
10. ต้องไม่เกียบบังใช้แรงงาน หรือนำผลงานของศิษย์ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

11. ต้องไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

12. ต้องไม่นำผลงานของผู้อื่น มาแอบอ้างเป็นผลงานของตน

3.3 ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2526 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2526 มีดังนี้

1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

4. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของครู

5. ถือปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

6. ถ้ายกทอดวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือนและปิดบังอำพราง ไม่นำ หรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต

7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการโดยไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน และไม่เกียบบังใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

8. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ของผู้ร่วมงานและของสถานศึกษา

10. รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

เสนีย์ มีทรัพย์ (2522 : 29 - 35) ได้กล่าวถึงทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ ในเรื่องคุณธรรมนิยาม ซึ่งศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล ได้ให้ชื่อว่า "คุณธรรมนิยาม" ซึ่งหมายถึง คุณธรรมที่ครูพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ ประกอบด้วยลักษณะด้านต่างๆ ที่ประกอบอยู่ในตัวของครูดังต่อไปนี้

1. อุดมคติของครู (Teacher's Will หรือ Aim หรือ View) คือความตั้งใจในสิ่งที่ดีที่สุดที่ครูพึงยึดถือ

2. วิญญาณครู (Teacher's Spirit) ลักษณะอันเป็นแก่นแท้ในสภาวะของความเป็นครู

3. คุณธรรมของครู (Teacher's Qualification) คุณสมบัติหรือความสามารถที่มีอยู่ภายในตัวครู

4. จริยธรรมของครู (Teacher's Function) คือการแสดงออกในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติอันเป็นหน้าที่ที่ครูควรพึงกระทำ

รายละเอียดของคุรุธรรมนิยามในแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ด้านอุดมคติของครู (Teacher's Will)

1. ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
2. รักและศรัทธาในอาชีพครู
3. ยินดีทำงานโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบาก แม้จะอยู่แห่งใดก็ตาม
4. ตั้งใจทำงานอย่างหนักเพื่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน
5. เป็นสมาชิกและร่วมทำงานในสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
6. ดำรงตนให้เหมาะสมกับสภาพของอาชีพครู ไม่หุนหันพลุ่งเพื่อ
7. ทำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติคุณแห่งอาชีพครู
8. ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ
9. ฝึกหาความรู้ใส่ตนเองอยู่เสมอ
10. ตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

11. เชื่อมั่นว่าครูคือปูชนียบุคคล
 12. อุทิศตนให้แก่การศึกษาด้วยความเต็มใจโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน
- หมวดที่ 2 วิญญาณครู (Teacher's Spirit)
1. อดทน อดกลั้นต่อพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน
 2. อบรมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคม
 3. หาทางขจัดปัญหาของนักเรียนให้หมดไป
 4. รักและหวังดีต่อนักเรียนเสมือนบุตรธิดาของตน
 5. เป็นมิตรกับนักเรียน
 6. ให้กำลังใจนักเรียนทั้งด้านการเรียนและความประพฤติ
 7. ให้เกียรติแก่นักเรียนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะครอบครัว เพศ และวัย
 8. สนใจและร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนสม่ำเสมอ
 9. กระตือรือร้นในการอบรมสั่งสอนและทำงานในหน้าที่
 10. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและนำมาพิจารณาไตร่ตรอง
 11. พยายามหาทางแก้ปมขัดข้องของนักเรียน
 12. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ
 13. แสดงความชื่นชมยินดีต่อความก้าวหน้าของนักเรียน
 14. สนใจและติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนอยู่เสมอ
 15. เอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 16. เอาใจใส่ด้านความประพฤติและแนะแนวการเรียนให้นักเรียน
 17. เอาใจใส่ต่อความป่วยไข้ของนักเรียน
 18. ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากและความเหนื่อยยากในงาน
 19. ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน
 20. ยินดีสอนพิเศษให้นักเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทน
 21. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินผลการสอนของครู
 22. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างใกล้ชิด
 23. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 24. ให้กำลังใจและปลุกปลอบใจนักเรียนอยู่เสมอ
 25. หมั่นสำรวจตนเองและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
 26. ภูมิใจและรับผิดชอบต่ออาชีพของตน
 27. ขยันหมั่นเพียรในการสอนและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

28. ยึดมั่นในกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย
29. พยายามให้ความเพียรทุกอย่างเพื่อให้หน้าที่ของครูประสบผลสำเร็จ
30. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
31. รู้จริงและตั้งใจสอนจนเป็นแบบอย่างที่ดีได้

หมวดที่ 3 คุณธรรมของครู (Teacher's Qualification)

1. มีความรู้เพียงพอและถูกต้องในระดับที่สอน
2. รับฟังและเคารพเหตุผลของผู้อื่น
3. พิจารณาคุณค่าของนักเรียนแต่ละคนด้วยเหตุผล
4. ตัดสินหรือลงโทษนักเรียนอย่างมีเหตุผล
5. ยืดหยุ่นต่อปัญหาต่าง ๆ และหาทางแก้ไขด้วยสันติวิธี
6. มีความคิดริเริ่ม
7. นำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ปรับปรุงงานของตน
8. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง
9. มีอารมณ์มั่นคงและสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ตลอดเวลา
10. ไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางวัตถุเกินความจำเป็น
11. ซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจ
12. ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง
13. ให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมอาชีพและบุคคลทั่วไป
14. ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
15. มีความกรุณาและสนใจเด็กเป็นรายบุคคล
16. รักษาความลับของนักเรียน
17. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือนักเรียนตามสมควร
18. เสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคม
19. ไม่อาฆาตพยาบาทนักเรียน
20. ให้ความไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน

หมวดที่ 4 จริยกรรมของครู (Teacher's Function)

1. ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ
2. ดำรงชีวิตและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน
3. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขอนามัย และอุปนิสัย
4. นำนักเรียนให้พ้นจากทางเลื่อม

5. ไม่ทำโทษนักเรียนจนเกินกว่าเหตุ
6. เป็นคนตรงต่อเวลา
7. สร้างความก้าวหน้าในอาชีพตามความสามารถของตน
8. เว้นการกระทำผิดเรื่องชู้สาว
9. รักษาชื่อเสียงและค่านิยมของโรงเรียนและคณะครู
10. ทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
11. ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน
12. รับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
13. รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
14. มีอารมณ์ขันแต่ไม่ตลกเหลวไหล
15. แต่งกายเรียบร้อยเสมอ
16. มีระเบียบวินัย
17. มีกิริยาวาจาสุภาพอ่อนโยน ยิ้มง่าย
18. แสดงกิริยาวาจาสุภาพ ใช้ภาษาสุภาพและถูกต้อง
19. วางตนเหมาะสมเข้ากับชนทุกชั้น
20. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่
21. สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีอันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง
22. แนะนำให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
23. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเมตตา กรุณา อดทน ที่ลัสต์ย์ และสุภาพอ่อนโยน
24. ไม่ให้นักเรียนทำในสิ่งที่เกินความสามารถและเกินความสามารถ
25. ปฏิบัติกับนักเรียนได้เหมาะสมกับเพศและวัย
26. ทำหน้าที่การงานด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง
27. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์เพื่อปรุงการศึกษา และการงานด้วยถ้อยคำที่สุภาพไม่ให้ผู้อื่นเสียกำลังใจ
28. สร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้แก่ตนเอง เพื่อนร่วมงานและสถาบัน
29. หลีกเลียงสิ่งที่จะก่อให้เกิดความแตกร้างในหมู่คณะ เช่น ความริษยาและความพยายาบาดเคียดแค้น
30. ใช้กลวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้จริงประกอบด้วยคุณธรรมซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างมีความสุข

ยนต์ ชุ่มจิต (2531 : 52 - 57) ได้กล่าวถึงคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับครูไว้ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัย คือ การเป็นผู้ยึดถือกฎระเบียบของสังคมและปฏิบัติอยู่เสมอเพื่อความสงบสุขและความเรียบร้อยของส่วนรวม ทั้งนี้รวมถึงความมีวินัยในตนเองด้วย คือ สามารถบังคับตนเองให้ทำงานและปฏิบัติตนได้ถูกต้องทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้คน ไม่กระทำการที่ไม่เหมาะสมใด ๆ ตามเพื่อนฝูง

2. ความยุติธรรม คือ ความมีใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งสามารถใช้ปัญญาวิเคราะห์หาเหตุผลได้ถูกต้อง

3. ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ ไม่ทำอะไรแบบหน้าไหว้หลังหลอก มีความจริงใจต่อตนเอง ครอบครัว ลูกศิษย์ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

4. ความขยัน ประหยัด และมีศรัทธาในอาชีพ คือ ความขยันในการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้สมบูรณ์ เช่น การสอน การอบรมดูแลนักเรียนทั้งในและนอกเวลาการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จด้วยความเรียบร้อย การรู้จักใช้จำกัดทรัพย์สินที่หามาได้เพื่อบำรุงครอบครัวให้มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะ การยึดมั่นในอาชีพของตน ไม่ดูถูกอาชีพครูว่าต่ำต้อยในราคา และศักดิ์ศรี

5. ความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม คือ รู้ว่าตนเองอยู่ในฐานะเช่นไร มีหน้าที่อะไรบ้าง จะต้องรับผิดชอบต่อสิ่งใดบ้าง เช่น รู้ว่าเมื่ออยู่บ้านต้องมีหน้าที่ต่อครอบครัวรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูกเมื่ออยู่โรงเรียนมีหน้าที่ต้องสอนลูกศิษย์ อบรมลูกศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เมื่ออยู่ในสังคมก็สมาชิกที่ดีของสังคม นั่นคือต้องรับใช้สังคมตามความสามารถ เป็นต้น

6. การหมั่นศึกษาหาความรู้ คือ การเป็นผู้ไม่หยุดอยู่กับที่ในการศึกษาเล่าเรียน เมื่ออยู่โรงเรียนทำหน้าที่เป็นครูอาจารย์ เมื่อมีเวลาว่างทำหน้าที่เป็นนักศึกษาไปด้วยเพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องให้ความรู้อยู่เป็นประจำ ฉะนั้น จึงต้องพยายามทวนทวนวิชาหาความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

7. ความยึดมั่นในชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คือ เป็นผู้มีความสำนึกในบุญคุณของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่มีต่อปวงชนชาวไทยทุกคน เคารพเทอดทูนสถาบันหลักของชาติไว้เหนือสิ่งอื่นใด ในขณะเดียวกันก็พยายามส่งเสริมให้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

8. ความภาคภูมิใจและการรู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ คือ ความปิติยินดีในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ที่จะเป็นมรดกที่มีค่าสูงทางสังคมที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ฉะนั้น จึงควรพากันสงวนรักษาปรับปรุง และควรใช้ทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

9. การรู้จักบำรุงรักษาสุขภาพกายและใจให้สมบูรณ์ คือ การรู้จักป้องกันรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สมบูรณ์มั่นคง เพราะคนที่มีสุขภาพสมบูรณ์เท่านั้นจะสามารถทำงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงสุขภาพร่างกายที่จำเป็น เช่น การออกกำลังกายเป็นประจำ การรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย การฝึกจิตใจให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นต้น

10. ความเมตตา กรุณา ความเสียสละและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คุณธรรมทั้งสามประการนี้รวมอยู่ด้วยกันได้ด้วยความเมตตา กรุณา เป็นที่ตั้ง เพราะเมื่อมีความรักความสงสารผู้อื่นแล้ว ความเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก็จะตามมา ผู้เป็นครูนอกจากจะมีความรัก ความสงสารในศิษย์แล้ว จำเป็นต้องมีความรักความสงสาร ความเสียสละและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงานและคนอื่น ๆ ตามความเหมาะสมอีกด้วยจึงจะมีชีวิตอยู่อย่าง เป็นสุขในสังคม

11. ความกตัญญู กตเวทิตะ คือ ความสำนึกในบุญคุณและการตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณทั้งหลาย เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ชาตบ้านเมือง เป็นต้น

12. ความกล้าหาญและสามัคคี หมายถึง ความกล้าหาญในการทำความดี และร่วมมือร่วมใจกันประกอบความดี เพื่อให้งานบรรลุผล

13. การมีอุดมการณ์แห่งชีวิตและในวิชาชีพ หมายถึง ความมุ่งมั่นหรือตั้งใจมั่น โดยมีหลักการแห่งชีวิตที่แน่นอน เพื่อทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและวิชาชีพของตน หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ผู้เป็นครูต้องพยายามหาปรัชญาชีวิตที่แน่นอนของตนและให้สอดคล้องกับวิชาชีพด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้วิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของครูประถมศึกษา พบว่ามีคุณธรรมสำหรับครูจำนวน 36 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 1) ดังนี้

1. ใฝ่เรียนใฝ่รู้
2. มีเหตุผล
3. รู้จักความพอดี
4. ยอมรับความเปลี่ยนแปลง
5. มองตน มองคน มองโลกในแง่ดี

6. ไม่ล่าเอียง
7. ไม่เห็นแก่ตัว
8. เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
9. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
10. รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
11. รู้จักให้อภัย
12. มีมนุษยสัมพันธ์
13. มีความสามัคคี
14. พุดจริง ทำจริง และจริงใจ
15. ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
16. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
17. กล้าหาญกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
18. รับผิดชอบต่อหน้าที่
19. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
20. มีความเสียสละ
21. มีความเมตตากรุณา
22. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
23. ไม่พูดร้าย พูดแต่ความจริงที่ชวนฟัง
24. มีระเบียบวินัย
25. ตรงต่อเวลา
26. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
27. แก้ไขข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอยู่เสมอ
28. กระทำทุกอย่างด้วยความประณีตรอบคอบ
29. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
30. มีชีวิตที่ประหยัดและเรียบง่าย
31. ไม่ตกเป็นทาสของสิ่งชั่วร้าย
32. มีความขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ
33. รู้จักยับยั้งชั่งใจและควบคุมตนเองได้
34. มีความอดทน อดกลั้น
35. มีอารมณ์สดชื่น แจ่มใส
36. ทำงานทุกอย่างด้วยความตั้งใจอย่างแน่วแน่

จากหลักคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่กล่าวมานั้น มีมากมายหลายประการ ทั้งหลักธรรมจากพระพุทธศาสนา เช่น พรหมวิหาร 4 , อริยสัจ 4 , ทศพิธราชธรรม 10 , อปายมุต 6 เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีคุณธรรมที่จำเ็นสำหรับครูโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ความมีระเบียบวินัย ความยุติธรรม ความที่ลัสถยสุจริต ความซัน ประหยัด และมีศรัทธาในอาชีพครู ฯลฯ ซึ่งรวมไปถึงจรรยาบรรณครูด้วย คุณธรรมเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่สมควรที่ครูอาจารย์ทุกคนควรมีไว้ประจำใจและกระทำ ให้ติดเป็นนิสัย จึงจะกล่าวได้ว่าเป็นบุษนิเทศคณที่เ้าเคารพยกย่อง

คุณลักษณะของครูที่ดี

คุณลักษณะที่ดีของครู ได้มีผู้กล่าวไว้มากมาย ดังนี้

ลีปนันท์ เกตุทัต และคณะ (2528 : 141 - 142) ได้สรุปว่าครูควรมี ลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. รักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความมั่นใจ และศรัทธาในอาชีพครู

2. มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่วาม คิดเห็น หรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณะหรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพโดยบริสุทธิ์ใจ

3. ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาอันเ็นบรรทัดฐาน ที่ยอมรับกันทั่วไปในชุมชน

4. ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ พอสมควรแก่สภาพ มาณะ บากนั้น มีชยส์ถอดดอมไม่เ้าแก่ความ เ้ารวิญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

5. เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอก ผู้แสดงนำมาเป็นผู้กระตุ้น ให้เกิดความคิดริเริ่ม

6. ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิพากษ์ วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง สำนึก ในสิทธิของตน และผู้อื่น เ้ารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักให้สิทธิและ พัททกษสิทธิ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รู้แพ้รู้ชนะ เ้ารพเสี่ยงส่วนมาก และรับ พึ่งเสี่ยงส่วนน้อย

7. สนใจศึกษาธรรมชาติ และความแตกต่างในตัวตนเ้าละคนเพื่อ นำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติต่อกติษย์ ให้ความรักความสนใจเ้าละเ้าเ้าเ้า อย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้ได้รับความสนิเทศและ ความไว้วางใจจากคติษย์ เ้าเ้าเ้า

ขจัดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์อย่างได้ผล

8. พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำ การเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

9. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกฝนคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงใหลในวัตถุ และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ

10. มีความรู้และความสนใจในการเกษตรพลที่จะเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยคำนึงว่าสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม

11. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างและชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามโอกาสอันเหมาะสม

12. รักความยุติธรรมและกล้าหาญที่จะต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของสังคม ด้วยปัญญาและสติตามกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมตามครรลองของชนบทกรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรมและสิทธิแห่งกฎหมาย

13. หาโอกาสเข้ามีส่วนร่วมโดยเต็มใจในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น อุทิศตนเป็นที่ปรึกษา หรือช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยเฉพาะในชนบทเพื่อสร้างสัมพันธภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในท้องถิ่น

กมล สุดประเสริฐ และคณะ (2523 : 122 - 126) ได้สรุปคุณลักษณะของครูประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ครูควรมีลักษณะพิเศษหลายอย่าง เพราะครูต้องเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนในด้านลักษณะท่าทาง ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความร่วมมือ และที่สำคัญคือ ความรักเด็กและรักสังคม

2. ครูต้องให้ความร่วมมือกับชุมชนและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ครูต้องมีความรู้ ความสามารถในการเรื่องหลักสูตรและการสอน

4. ครูต้องรู้เรื่องพัฒนาการของผู้เรียนและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ครูต้องมีส่วนรับผิดชอบช่วยเหลือโรงเรียน โดยการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งการช่วยดูแลรักษาโรงเรียน

บุญถิ่น อัตถากร (2514 : 1 - 8) ได้กล่าวถึงแนวนโยบายการผลิตครูในอนาคตถึงลักษณะของครูที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ครูควรเป็นผู้มีความรู้ คือมีทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชา ซึ่งจะต้องสร้างเพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. ครูควรเป็นผู้เปี่ยมด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม มีสุคตินิยม

3. ครูควรเป็นผู้มีความสามารถในการกลวิธีสอนสามารถถ่ายทอดความรู้และ
วิธีแห่งปัญญา สามารถอบรมชักนำเด็กไปสู่หนทางที่เที่ยง

บรรจง ชูสกุลชาติ (2521 : 40 - 50) ได้กล่าวว่า ครูควรมีวิญญานครู
ดังนี้

1. เป็นผู้ที่เชื่อถือได้ คือมีคุณธรรม ความจริงใจ
2. มีมรรยาท
3. มีความใฝ่รู้สูง
4. เห็นความสำคัญของเด็ก เข้าใจและรู้จักเด็ก
5. มีสุขภาพอนามัยดี
6. มีอุดมคติ
7. มีறிโอดตัปปะ ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง
8. ร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ
9. รักโรงเรียน
10. อุดทน
11. สุขจิตใจต่ออาชีพและชาติบ้านเมือง
12. ภูมิใจในอาชีพของตน
13. มีเขว้านปัญญา ไหวพริบดี
14. ทำงานเป็นคณะได้

ธนุ แสงศักดิ์ (2505 : 85 - 100) กล่าวว่า ครูดีมีลักษณะ 5

ประการคือ

1. มีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี
2. มีความรักในอาชีพครู
3. มีจรรยาครู
4. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี
5. มีรูปร่างท่าทางดี

ส่วน สมบัติ มหาศ (2528 : 131) ให้ความคิดเห็นว่า ครูที่ดีนั้น
ควรมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ต้องมีคุณธรรม รู้จักควบคุมตนเอง รักษาวินัยแห่งตน
2. วิจารณ์ตน ต้องดูตนเองว่าอยู่ในลักษณะใด ควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร

มีการอ่อนน้อมถ่อมตน

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าที่จะแสดงออก และกระทำการ
ในทางที่ถูกต้อง

4. มีวัฒนธรรมประจำตน เช่น ด้านการแต่งกาย
5. มีการเสียสละเพื่อศิษย์
6. มีการวิเคราะห์ตน กระทำตนให้เหมาะสมกับสภาพและฐานะแห่งตน
7. มีการจัดอันดับคุณภาพของตน
8. มีวุฒิภาวะ เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้ปกครองนักเรียน
9. มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 65 - 68) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะที่
แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความรู้

1.1 ความรู้ทั่วไปในด้านการสอน

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- สร้างเสริมลักษณะนิสัย
- การงานและพื้นฐานอาชีพ
- ภาษาอังกฤษหรืองานอาชีพ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิชาครู ได้แก่

- หลักและวิธีการสอน
- จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับเด็ก

1.3 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่

- หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
- การวัดและการประเมินผลการเรียน

2. ความสามารถในการสอน

2.1 การเตรียมการสอน

2.2 การนำเข้าสู่บทเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

2.4 การใช้สื่อประกอบการสอน

- 2.5 การเสริมแรง
- 2.6 การมอบหมายงานและการที่แนะนักเรียน
- 2.7 การวัดและประเมินผลการเรียน
- 2.8 การปกครองชั้น
- 2.9 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
- 2.10 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
3. การพัฒนาชุมชน
 - 3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนและสภาพสังคมท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่
 - 3.2 ความเป็นผู้นำ
 - 3.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 3.4 ความมีมนุษยสัมพันธ์
 - 3.5 ความอดทน
 - 3.6 การยอมรับในวิทยาการใหม่ ๆ
 - 3.7 การบำรุงรักษาสุขภาพอนามัย
 - 3.8 ความซื่อสัตย์
4. อุดมการณ์และวิญญานครู
 - 4.1 รักศรัทธาและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูและต่อเด็ก
 - 4.2 ความเสียสละ
 - 4.3 ตั้งใจ เอาใจใส่ และมุ่งมั่นต่องานในหน้าที่ด้วยความจริงใจ
 - 4.4 ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี
5. คุณธรรมและจริยธรรม
 - 5.1 ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.2 ความรับผิดชอบ
 - 5.3 ความเมตตากรุณา
 - 5.4 ความกตัญญูกตเวที
 - 5.5 ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.6 ความสามัคคี
 - 5.7 ความยุติธรรม

6. วินัย

6.1 เลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

6.2 ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาไม่ทอดทิ้งหน้าที่หรือการงาน

6.3 รักษาชื่อเสียงไม่ให้หั่นเชื่อว่าประพฤติก้าว

6.4 ไม่ประมาทเลินเล่อต่อหน้าที่

6.5 รักษาความลับของทางราชการ

6.6 ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

6.7 ไม่ปกปิดหรือรายงานเท็จ

6.8 ไม่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะคล้ายห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

6.9 ไม่เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

7. บุคลิกภาพ

7.1 แต่งกายสะอาด สุกภาพ เรียบร้อย เหมาะสมกาลเทศะ

7.2 สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

7.3 วาเรียมแจ่มใส มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ขัน

7.4 มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้

7.5 มีความเข้าใจผู้อื่น และมีความเป็นกันเอง

7.6 มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

7.7 มีมนุษยสัมพันธ์

7.8 ทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมเมื่อมีโอกาส

7.9 พัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

7.10 พูดเสียงดังชัดเจน และสุภาพอ่อนโยน

7.11 มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น

จากแนวคิดของนักการศึกษาถึงคุณลักษณะที่ดีของครู จะเห็นได้ว่านอกเหนือจากครูจะต้องมีความรู้ดี มีประสิทธิภาพทักษะการสอน รู้หน้าที่การงาน มีความสนใจในวิถีทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และมีความรัก ศรัทธาในอาชีพครูแล้ว สิ่งที่คุณครูจะขาดเสียมิได้คือคุณธรรมของครู ซึ่งจะนำครูไปสู่ความเป็นปราชญ์บุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มัทนา ปิยะมาดา (2511 : 121 - 127) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาเฉพาะคุณลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนกรณีเดียว ผลการสำรวจพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญ มี 9 ประการ มีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้คือ

1. คุณลักษณะด้านการสอน
2. คุณลักษณะด้านความมีเหตุผล
3. คุณลักษณะด้านความมีเมตตา
4. คุณลักษณะด้านการให้คำแนะนำ
5. คุณลักษณะด้านความยุติธรรม
6. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
7. คุณลักษณะด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน
8. คุณลักษณะด้านการยกย่องชมเชย
9. การให้อุปการะแก่นักเรียน

พลสุข (ศรีวรราชวงศ์) สังข์รุ่ง (2520) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะครูที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (ในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย) ในด้านคุณธรรมของครูพบว่า

1. ครูควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่อย่างสูง
2. ตั้งใจทำงานและอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเต็มที่
3. มีความรักและเมตตาแก่นักเรียน
4. หมั่นคอยติดตามข่าวคราวของนักเรียนอยู่เสมอ
5. มีความรักศักดิ์ศรีของตนเอง
6. ไม่นิยมชมชอบบอขายมุขทั้งปวง เพราะจะทำให้ผู้พบเห็นและประชาชนเสื่อมศรัทธา

ในด้านคุณธรรมที่เห็นว่าจำเป็นมาก คือ

1. ครูควรเป็นคนตรงต่อเวลา
2. ครูควรเป็นผู้เสียสละและเพื่อประโยชน์ของสังคม
3. ครูควรมีความยุติธรรม มีเหตุผล

เจลิยว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 363 - 371) ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูที่ดี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญของครูอยู่ที่บทบาทการสอน และการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ครูที่คนไม่ชอบมากที่สุดคือครูที่ขาดความรับผิดชอบ เจ้าอารมณ์ ขาดความยุติธรรม เห็นแก่ตัว และประจบสอพลอ

3. ครูที่มีคนชอบมากที่สุด คือ ครูที่ตั้งใจสอน เข้าใจและเป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงต่อเวลา เสียสละและมีเมตตาธรรม

4. ความบกพร่องของครูโดยเฉพาะครูชาย บกพร่องด้านความประพฤติที่ชอบยุ่งอบายมุข การแต่งกายและกิริยามารยาทไม่ดี ส่วนครูหญิงบกพร่องด้านการแต่งกายและเจ้าอารมณ์ จู้จี้ ขี้บ่น

5. ด้านหน้าที่ของครู เห็นว่าหน้าที่สำคัญของครูคือ การสอน การอบรมเด็ก การสอดส่องความประพฤติ และการแนะแนว ช่วยดูแลอาคารสถานที่ เป็นต้น

6. ลักษณะของครูที่ดี จะต้องประพฤติดี ลักษณะดี รับผิดชอบการสอนและสอนดี ยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์

7. ลักษณะที่จำเป็นของครู คือ ความเที่ยงธรรม ที่อดทนอดกลั้น การตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่องาน ความประพฤติ การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

8. จากข้อ 7 นำเอาลักษณะที่จำเป็นของครูมาจัดเข้ากลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ มีความรู้ดี สอนดี สุขภาพดี ประพฤติดี มีน้ำใจประชาธิปไตย

9. ลักษณะของครูที่ดี เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ คุณธรรม และความประพฤติ การเป็นพลเมืองดี การอบรมแนะแนว การปกครอง การสอน มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกลักษณะ สุขภาพทางกายและจิต และวิชาการ

เสนีย์ มีทรัพย์ (2521 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษากับนักศึกษาฝึกหัดครูที่สุดท้าย ในจังหวัดสงขลา พบว่า ครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูที่สุดท้ายในจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมนิยมในด้านต่าง ๆ คือ ด้านอุดมคติของครู (Teacher's Will) พบว่าครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครู มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้านวิญญาณครู (Teacher's Spirit) พบว่าความคิดเห็นของครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูไม่ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้านคุณธรรมของครู (Teacher's Qualification) พบว่าส่วนใหญ่ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครูต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และด้านจริยธรรมของครู (Teacher's Function) พบว่าความคิดเห็นของครูประถมศึกษากับ

นักศึกษาฝึกหัดครูต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

น้อมจิตต์ ชูสุวรรณ (2521 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักการศึกษาและบุคคลทั่วไปเห็นว่า ครูสังคมศึกษาควรมีคุณธรรมนิยมทั้ง 4 หมวด คือ หมวดจริยธรรม หมวดคุณธรรมของครู หมวดทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูและหมวดน้ำใจครู และพบว่าจริยธรรมด้านส่วนตัวที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับครูสังคมศึกษา คือ การตรงต่อเวลา ส่วนจริยธรรมด้านการงานที่จำเป็นมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อนักเรียนของคุณธรรมของครูที่จำเป็นมากที่สุด คือ ความยุติธรรม ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูที่จำเป็นมากที่สุด คือ การแสวงหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอ และในเรื่องน้ำใจครูที่จำเป็นมากที่สุด คือ การยินดีให้ความรู้แก่ผู้อื่นและปรารถนาดีต่อศิษย์โดยไม่มีอคติใดๆ ผลจากการเปรียบเทียบลักษณะคุณธรรมนิยม ในทัศนะของนักการศึกษาและบุคคลทั่วไป ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเคารพมั่นคง การรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ความประหยัดมัธยัสถ์ และความอดทน จากข้อเสนอนี้เกี่ยวข้องกับคุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา คือ ครูสังคมศึกษา ควรถือเป็นการรับผิดชอบต่อโดยตรงในการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้ทั้งเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัว กับทั้งต้องตระหนักว่า การพัฒนาค่านิยมทางสังคม ที่สำคัญของครูสังคมศึกษา

เกียรติศักดิ์ ยงกำลัง (2527 : 133 - 159) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับจรรยาของครู ในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดชุมพร โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดชุมพร จำนวน 621 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน คือ อุดมการณ์ของครู จรรยาของครู วินัยของครู และทั้ง 3 ด้านรวมกันพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูแต่ละด้าน และทั้ง 3 ด้านรวมกันไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่า การเรียงอันดับความสำคัญก่อนหลังของจรรยาบรรณครูทั้ง 3 ด้าน คือ 1. จรรยาของครู 2. วินัยของครู 3. อุดมการณ์ของครู และควรเพิ่มคุณธรรมของครูเข้าไปในจรรยาบรรณของครูอีกด้านหนึ่ง

วิช พงธิกุล (2528 : 44 - 51) ได้ศึกษาคุณธรรม 4 ประการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณธรรมด้านการรักษา

สัจจะอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรู้จักตนเอง และด้านความเสียสละอยู่ในระดับดี และด้านความอดทนอยู่ในระดับดีมาก ผู้บริหารที่มีอายุมากและอายุน้อยมีคุณธรรมด้านการรู้จักตนเอง และด้านความเสียสละอยู่ในระดับดี ด้านความอดทนอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านการรักษาสัจจะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุน้อยมีระดับต่ำ แต่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุมากมีในระดับค่อนข้างดี ผู้บริหารที่มีอายุต่างกันมีคุณธรรมด้านการรักษาสัจจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการรู้จักตนเอง ด้านความเสียสละและด้านความอดทนผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มอายุมีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และวุฒิต่างกันมีคุณธรรมแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 116 - 119) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา" พบว่า คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษามี 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ในวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน ความรู้เกี่ยวกับวิชาครู ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้ด้านการแนะแนว ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และความรู้

2. คุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความเมตตา-กรุณา ความขยันหมั่นเพียร มานะบากบั่น ความซื่อสัตย์ - สุจริต ความรับผิดชอบ ความอดทน กลดกลืนและควบคุมอารมณ์ได้ ความประพฤติ ความมีศีลธรรมจรรยา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และประพฤติตนตามความคิด ความเชื่อที่สอนเด็ก มีสติในการคิด การพูด และการกระทำ ใฝ่ปัญญาในการวิเคราะห์แก้ปัญหา และปรับปรุงตนเอง ไม่หลงเชื่อมงายในวัตถุหรือสิ่งไม่มีตัวตนซึ่งพิสูจน์ไม่ได้ การรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และความยุติธรรมไม่ลำเอียง

3. อุดมการณ์และวิญญานครู ได้แก่ มีเจตนาที่ดีต่อเด็ก มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู

4. การพัฒนาชุมชน ได้แก่ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาของสังคม มีวิถีการสื่อสารเรื่องราวของโรงเรียน และเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

5. วินัย ได้แก่ รักษาชื่อเสียงไม่ให้ชั้่นที่อ่าประพฤติกวในเรื่อ่งหนึ่สิน ขู้สาวการพนั้น อบายมุขต่าง ๆ มีวินัยในตนเอง ทำงานโดยมีการวางแผน ตรวจสอบ และมีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ และปฏิบัติตามระเบียบและจรรยาครู

6. บุคลิกภาพ ได้แก่ สุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคง กิริยาวาจาดี กิจกรรมต่าง ๆ ใจกว้าง มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

เคารพในสิทธิความเชื่อ และการกระทำของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ และอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์และสามารถทำงานร่วมกันผู้อื่นได้ดี

มณฑะเกียรติ ม่วงศรีศักดิ์ (2535 : 82 - 93) ศึกษาเรื่องคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งศึกษาคุณธรรม 3 ด้าน คือ คุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงานและคุณธรรมต่อสังคม พบว่า คุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกรายการ คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ครูส่วนใหญ่มีทัศนะว่า ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ และคุณธรรมต่อสังคม ครูส่วนใหญ่มีทัศนะว่า ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ปรีชา ทันทไพโรศรี (2535 : 95 - 106) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ อยู่ในเกณฑ์สูงทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับในต่างประเทศได้มีการศึกษาค้นคว้า ในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูหรือเรื่องอื่น ๆ ในแนวเดียวกันนี้ไว้หลายเรื่อง เช่น

วิทที (Witty. 1974 : 622 - 671) ได้วิเคราะห์ลักษณะของครูที่ดีจากจดหมายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 12,000 ฉบับ มีความเห็นว่า ครูควรมีลักษณะที่สำคัญ 12 ประการ คือ

1. มีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตย
2. มีความกรุณาและสนใจเด็กเป็นรายบุคคล
3. มีความอดทน
4. มีความสนใจอย่างกว้างขวาง
5. ลักษณะท่าทางดี
6. ยุติธรรม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก
7. มีอารมณ์ขัน

8. มีความประพฤติคงเส้นคงวา
9. สนใจปัญหาของเด็ก
10. รู้จักยืดหยุ่น
11. รู้จักยอมรับและยกย่อง
12. มีวิถีแปลกใหม่มาสอนเสมอ

ไรอันส์ (Ryans. 1970 : 114 - 116) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงลักษณะของครูที่ดีจากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าครูที่ดีมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านพฤติกรรมในชั้นเรียน ประกอบด้วยลักษณะต่างๆ คือ
 - 1.1 ให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจและมีความเป็นมิตร
 - 1.2 มีความรับผิดชอบ ทำงานอย่างมีระบบและทันอกทันใจ
 - 1.3 มีการกระตุ้นยั่วยุ มีความคิดก้าวหน้า
2. ด้านทัศนคติ
 - 2.1 สนใจในความคิดเห็นของนักเรียน
 - 2.2 สนใจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประสาธน์ปไตยในชั้นเรียน
 - 2.3 สนใจความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้อื่น
3. ด้านทัศนคติต่อการศึกษา ถือการเรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ด้านความสามารถในภาษา เข้าใจภาษาพูดได้ดียิ่ง
5. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีอารมณ์สม่ำเสมอ ปรับตัวได้ดี

คาร์คและเอสตราบรูด (Karch and Estrabrook. 1956 : 31) ได้ทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เกี่ยวกับอาชีพครู ผลปรากฏว่า คุณลักษณะงานของครูที่ดีมีอยู่ 5 ด้าน คือ 1. ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน 2. ด้านการสอน 3. ด้านศีลธรรมจรรยา 4. ด้านคุณสมบัติส่วนตัว 5. ด้านลักษณะท่าทาง โดยครูที่ดีต้องสนใจและพยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียนตอบปัญหาทุกปัญหาอย่าให้เรื่องส่วนตัวมาฉกฉวยกับทัศนคติที่มีต่อนักเรียน พยายามจัดเรื่องยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ พยายามควบคุมอารมณ์ตลอดเวลา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ใจคอก่อนนักแน่นเมื่อนักเรียนถามปัญหา หรือเมื่อตนเองไม่สามารถตอบปัญหาได้ ไม่สนใจนักเรียนเพียงคนเดียวคนหนึ่งไม่สนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป ไม่ทำให้นักเรียนอับอาย ทรมานนักเรียนเมื่อทำงานได้ผลก้าวหน้า ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และตัดสินใจหรือลงโทษนักเรียนด้วยความมีเหตุผล

ไซมอนด์ (Symonds. 1955 : 301 - 308) ได้ทำการวิจัยถึงคุณลักษณะของครูที่ดี โดยสอบถามความคิดเห็นจากนักเรียนระดับไฮสกูล ระดับ 7 8 และ 9

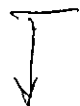
จำนวน 453 คน พบว่า คุณลักษณะของครูที่ดีและไม่ดีในสายตาของนักเรียน มีความแตกต่างกัน 3 ลักษณะ คือ

1. ครูที่ดีต้องมีลักษณะอบอุ่น เป็นกันเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ครูควรเข้าใจปัญหาทางอารมณ์และความต้องการของนักเรียน พร้อมทั้งยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูจะต้องอดทนต่อความผิดพลาดของนักเรียน มีความเห็นใจ และให้กำลังใจแก่นักเรียน กระตุ้นให้รู้จักตัดสินใจ รู้จักการทำงานด้วยตนเอง พฤติกรรมของครูต้องคงเส้นคงวาอยู่เสมอ สำหรับคุณลักษณะที่ไม่ดีของครูนั้น จะไม่มีความรัก ความสนใจ ไม่จดจำชื่อนักเรียนในห้องเรียน มักจะคอยจับผิดนักเรียนอยู่เสมอ ไม่เคารพในความเป็นเอกัตบุคคลของนักเรียน เลือกที่รักมักที่ชัง มีความเขินช้า และไม่ใกล้ชิดกับนักเรียน

2. ครูที่ดีต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยเป็นมิตรกับนักเรียน และมีอารมณ์ร่วมกับนักเรียน ส่วนครูที่ไม่ดีนั้น จะแสดงลักษณะที่อ่อนแอ ขี้ขลาด ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ มีการดุด่าและลงโทษนักเรียนอย่างโหดเหี้ยม ควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยด้วยการลงโทษ ครูบางคนจะรู้สึกกลัวและเป็นกังวลว่านักเรียนจะไม่เคารพ ครูบางคนเคร่งเครียดเกินไป ไม่หัวเราะ ไม่สนุกสนานร่วมกับนักเรียน บางคนชอบใช้อำนาจข่มขู่นักเรียน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะของครูที่นักเรียนไม่พึงประสงค์

3. ครูที่ดีสามารถอธิบายบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจได้เป็นอย่างดี สอนอย่างเต็มความสามารถรู้จักใช้สื่อการสอนที่สร้างความสนใจ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ในทางตรงข้าม ครูที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ของนักเรียนจะมีลักษณะที่สร้างความเบื่อหน่ายในการเรียนการสอน ไม่สามารถอธิบายบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจได้ และยังจะทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในบทเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมของครูนั้นมีมาก ดังนั้นผู้วิจัย จึงคิดที่จะนำคุณธรรมสำหรับครูมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบว่า ครูควรมีองค์ประกอบของคุณธรรมทางด้านใดบ้าง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าดังนี้คือ

- องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ

วิธีดำเนินการ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 ซึ่งมีโรงเรียนทั้งหมด 427 โรงเรียน จำนวนครู 11,145 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,174 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการ สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) เมื่อเทียบจากตารางของกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรแล้ว ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 429 คน เป็นอย่างน้อย (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ 1 จำนวน 303 คน ให้ทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก กลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 1,174 คน ให้ทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ และหาค่าความเชื่อมั่น

2. แบ่งกลุ่มของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (โดยยึดตามหลักของ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร) ทั้งหมด 8 กลุ่ม (โซน)

3. สุ่มกลุ่ม (โซน) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากมา 50 % ได้ 4 กลุ่ม (โซน)

4. จากกลุ่ม (โซน) ทั้ง 4 ประกอบด้วยเขตต่าง ๆ 16 เขต ถ้ามี โรงเรียนมากกว่า 2 โรงเรียน สุ่มอย่างง่ายมาเขตละ 2 โรงเรียน สำหรับ เขตพญาไทนั้นมีเพียงโรงเรียนเดียว จึงได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 31 โรงเรียน ดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน

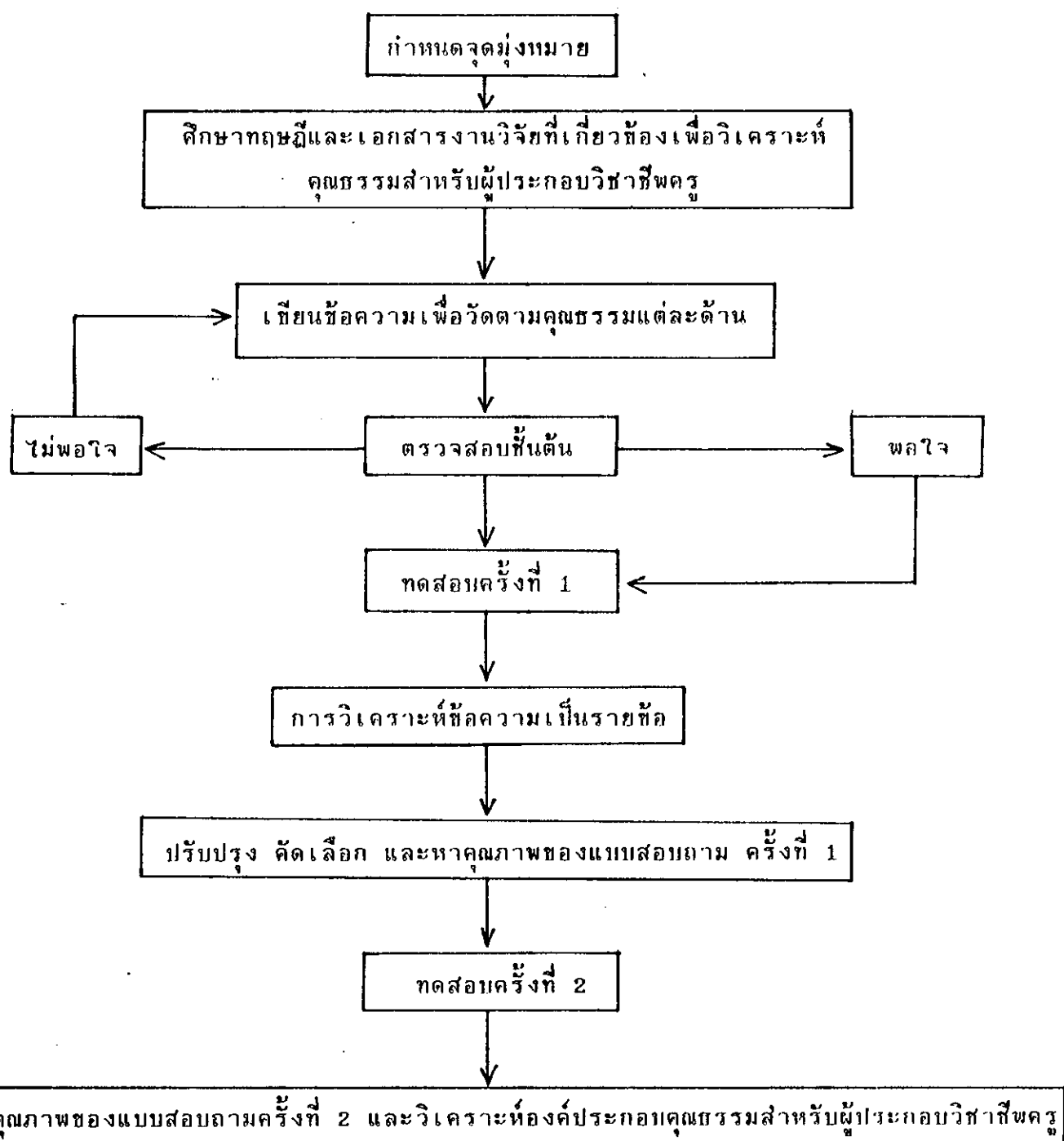
กลุ่ม(โซน) เขต	โรงเรียน	ทดสอบครั้งที่ 1	ทดสอบครั้งที่ 2
กลุ่มที่ 1			
1. ยานนาวา	1. วัดทองลม	-	55
	2. วัดปวิวาส	-	25
	3. วัดดอกไม้	35	-
2. สาทร	4. วัดดอน	-	38
	5. วัดยานนาวา	-	18
3. บางคอแหลม	6. วัดราชสิงขร	-	42
	7. วัดลาดบัวขาว	-	22
	8. วัดใต้เงินโชตนาราม	58	-
4. พระโขนง	9. ศรีเอี่ยมอนุสรณ์	-	49
	10. วัดธรรมมงคล	-	37
	11. รุ่งเรืองอุปถัมภ์	48	-
5. คลองเตย	12. วัดคลองเตย	-	25
	13. ศูนย์รวมน้ำใจ	-	61
	14. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	78	-
กลุ่มที่ 2			
6. พญาไท	15. วัดไผ่ตัน	-	48
7. บางเขน	16. ไทยนิยมสงเคราะห์	-	85
	17. วัดเกาะสุวรรณาราม	-	24
8. ดอนเมือง	18. เคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1	-	36
	19. วัดดอนเมือง	84	-
	20. พระชาลทิศ	-	52
9. จตุจักร	21. บ้านลาดพร้าว	-	22
	22. เสาไห้เดิม	-	47

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่ม (โซน) เขต	โรงเรียน	ทดสอบครั้งที่ 1	ทดสอบครั้งที่ 2
10. ลาดพร้าว	23. วัดลาดพร้าว	-	40
	24. จินดาบ่ารุง	-	25
11. บึงกุ่ม	25. คันนายาว	-	50
	26. สามแยกคลองหลอแหล	-	29
กลุ่มที่ 3			
12. มีนบุรี	27. มีนบุรี	-	54
	28. คลองสองต้นนุ่น	-	17
13. หนองจอก	29. ภัคดีนครเศรษฐ์	-	25
	30. วัดทรัพย์สโมสร	-	26
กลุ่มที่ 4			
14. ภาษีเจริญ	31. วัดนิมมานรดี	-	62
	32. วัดบุณยประดิษฐ์	-	40
15. ดลิ่งชัน	33. วัดรัชฎาภิฐาน	-	21
	34. ตั้งพิรุณกรรม	-	15
16. หนองแขม	35. วัดม่วง	-	36
	36. วัดราษฎร์บำรุง	-	48
	รวม	303	1,174

วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ตามลำดับดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ในการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการตามลำดับขั้นตามภาพประกอบ 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

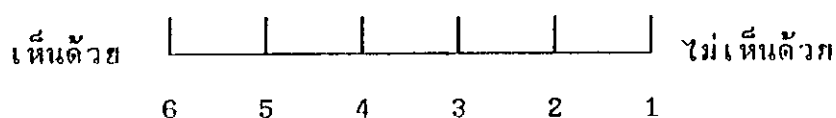
1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมของครู และเขียนนิยามปฏิบัติการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้ตรวจสอบขั้นต้นเป็นข้อความที่ถามเกี่ยวกับ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นของบุคคลภายในขอบเขตของคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ทั้ง 9 ด้าน ๆ ละ 6 - 8 ข้อ ตามลักษณะการสร้างแบบวัดการประมาณค่า กำหนดระดับความรู้สึกไว้ 6 ระดับ เพื่อให้ผู้ตอบเลือกตอบแต่ละข้อเพียงระดับเดียวเท่านั้น

3.2 การให้คะแนนแต่ละข้อความ แบ่งข้อความออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อความที่เป็นบวกและข้อความที่เป็นลบ โดยข้อความที่เป็นบวก ให้น้ำหนักคะแนนจากเห็นด้วยถึงไม่เห็นด้วยเป็น 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ส่วนข้อความที่เป็นลบให้น้ำหนักคะแนนจากเห็นด้วยถึงไม่เห็นด้วยเป็น 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 เมื่อผู้ตอบมีความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นตามข้อความนั้น ในระดับเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ให้ผู้ตอบเลือกพิจารณาตัดสินใจตอบ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

หมายเลข	6	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
หมายเลข	5	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข	4	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
หมายเลข	3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยน้อย
หมายเลข	2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข	1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก

4. ตรวจสอบขั้นต้นโดยการตรวจสอบคุณภาพของข้อความด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงและคัดเลือกข้อความที่มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมจึงนำไปใช้จริง

5. นำแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 303 คน

6. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยใช้การทดสอบที (t - test) เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก จากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ จำนวนกลุ่มละ 25% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

7. คัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่าแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูจำนวนทั้งหมด 78 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป 77 ข้อ แต่ผู้วิจัยคัดเลือกไปใช้จริง 45 ข้อ (ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

8. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกข้อความ จากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,174 คน ดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกครูสังกัดกรุงเทพมหานครและจำนวนที่ได้รับคืน

กลุ่ม(โซน) เขต	โรงเรียน	แบบสอบถาม ที่แจก	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
กลุ่มที่ 1			
1. ชานนาว่า	1. วัดช่องลม	55	55
	2. วัดปวิวาส	25	25

ตาราง 2 (ต่อ)

กลุ่ม(โซน) เขต	โรงเรียน	แบบสอบถาม ที่แจก	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
2. สาทร	3. วัดดอน	38	31
	4. วัดยานนาวา	18	18
3. บางคอแหลม	5. วัดราชสิงขร	42	36
	6. วัดลาดบัวขาว	22	22
4. พระโขนง	7. ศรีเอี่ยมอนุสรณ์	49	45
	8. วัดธรรมมงคล	37	37
5. คลองเตย	9. วัดคลองเตย	25	21
	10. ศูนย์รวมน้ำใจ	61	58
กลุ่มที่ 2			
6. พญาไท	11. วัดไผ่ตัน	48	46
7. บางเขน	12. ไทยนิยมสงเคราะห์	85	78
	13. วัดเกาะสุวรรณาราม	24	24
8. ดอนเมือง	14. เฉลิมทุ่งสองห้องวิทยา 1	36	36
	15. ประชานุทิศ	52	52
9. จตุจักร	16. บ้านลาดพร้าว	22	22
	17. เสนานิคม	47	46
10. ลาดพร้าว	18. วัดลาดพร้าว	40	37
	19. จินดาบารุง	25	25
11. บึงกุ่ม	20. ดินนาขาว	50	50
	21. สามแยกคลองหล่อแหล	29	29
กลุ่มที่ 3			
12. มีนบุรี	22. มีนบุรี	54	54
	23. คลองสองต้นนุ่น	17	17
13. หนองจอก	24. ภัคดีนครเศรษฐ์	25	23
	25. วัดเทพศิรินทร์	26	26

ตาราง 2 (ต่อ)

กลุ่ม(โซน) เขต	โรงเรียน	แบบสอบถาม ที่แจก	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน
กลุ่มที่ 4			
14. ภาษีเจริญ	26. วัดนิมมานรดี	62	62
	27. วัดบุญยประดิษฐ์	40	28
15. คลองเตย	28. วัดรัชฎาธิฐาน	21	21
	29. ตั้งพิรุณธรรม	15	15
16. หนองแขม	30. วัดม่วง	36	36
	31. วัดราษฎร์บำรุง	48	48
	รวม	1,174	1,120

จากตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกครูสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 1,174 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 1,120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.40

9. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

10. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณกรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

10.1 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้หน่วยวิเคราะห์แบบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เพื่อศึกษาว่าครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคุณกรรมจำนวนกี่องค์ประกอบ

10.2 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับ หรือมากกว่า 1

10.3 คัดเลือกข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ หรือมากกว่า 0.30

10.4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ

ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีการตอบ

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูของครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลใดถูกหรือผิดและไม่ใช้ตัวบ่งชี้ถึงความคิดเลวของบุคคลทั้งสิ้น จึงใคร่ขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจที่สุด โดยไม่ต้องเขียนชื่อและคำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

ในการนี้ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้ว่า ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความนั้น ๆ ซึ่งท่านอาจจะ "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" ใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

หมายเลข 6	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
หมายเลข 5	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 4	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก

โดยกำหนดช่วงห่างแต่ละช่วงจะลดลงจาก "เห็นด้วย" ไปสู่ "ไม่เห็นด้วย" เท่า ๆ กัน โดยให้ 6 เป็นเห็นด้วยมาก ลดลงตามลำดับจนถึง 1 ไม่เห็นด้วยมาก โดยขีดเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขที่ต้องการ ซึ่งเป็นความคิดเห็น ความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
0.	ครูควรตรงต่อเวลา.....	6	5	4	3	2	1
00.	การรวมกลุ่มประท้วงแสดงถึง ความสามัคคี.....	6	5	4	3	2	1
000.	การให้ทานแก่คนเกียจคร้านเป็น การกระทำที่ไม่ควร.....	6	5	4	3	2	1

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. นำหนังสือราชการจากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มาทำงานศึกษาธิการเขตของแต่ละเขตกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียน
3. ในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังครูทั้งหมดในโรงเรียน และผู้วิจัยจะไปรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 - 3 วัน การดำเนินการทำ 2 ครั้ง ดังนี้
 - 3.1 นำไปทดสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า 1.75
 - 3.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วไปทดสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,174 คน เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพครู

วิธีจัดกระทำข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t - test (Edward. 1957 : 152 - 153) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อความ
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนครูในกลุ่มสูง
	n_2	แทน	จำนวนครูในกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

$$r_{c.c} = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_c^2} \right]$$

เมื่อ	$r_{c.c}$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนรายข้อ
	S_c^2	แทน	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS[®] (Statistical Package for the Social Sciences) สกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิมักซ์ (Varimax Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนครูในกลุ่มสูง
n_2	แทน	จำนวนครูในกลุ่มต่ำ
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อความ
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ
PC	แทน	การสกัดตัวประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูของครูในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลเป็นรายตัวแปร (ค่าความถี่) แต่ละตัว หาค่าเฉลี่ย , ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัว จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,120 คน

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตัวแปร	$\bar{X}$	S. D.
1	5.32589	.74559
2	5.24643	.91653
3	5.25268	.93080
4	5.61161	.65225
5	5.70893	.54397
6	5.69107	.56015
7	5.66429	.60069
8	5.69911	.64505
9	5.41964	.74841
10	5.47054	.72182
11	5.14821	.86507

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.
12	5.67500	.60656
13	5.51696	.70215
14	5.65536	.60602
15	4.81786	1.09301
16	5.39107	.72286
17	5.39107	.69513
18	5.63839	.64570
19	5.44821	.72180
20	5.56518	.63643
21	5.61518	.66520
22	5.56696	.63624
23	5.59494	.66709
24	4.30804	1.75250
25	5.52589	.70568
26	5.62054	.61536
27	5.63125	.61896
28	5.77143	.55404
29	4.33089	1.76782
30	5.41786	.82869
31	5.45357	.88961
32	5.64554	.65103
33	4.80804	1.13823
34	3.98304	1.73763
35	5.43929	.78632
36	4.90000	1.50863

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.
37	4.85446	1.53810
38	4.10000	1.63649
39	5.59375	.69220
40	5.44286	.86038
41	3.79375	1.55431
42	5.34732	1.01811
43	5.24821	1.27357
44	4.32857	1.81028
45	5.74732	.52250

จากตาราง 3 คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ทั้ง 45 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79375 ถึง 5.77143 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .52250 ถึง 1.81028

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ในการคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9105

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้วิจัย ได้หาค่าความร่วมกัน (Communality) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแบบสอบถาม โดยให้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) และเทคนิควิธีสกัดตัวประกอบแบบ PC (Principal Component Analysis) และเพื่อให้การแปลความหมายของ ตัวแปรชัดเจนขึ้น จึงทำการหมุนแกนแบบ ออโธกอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแควิแมกซ์ (Varimax Method) ตั้งที่องค์ประกอบแล้วหาคะแนนองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ค่าความสัมพันธ์ จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยใช้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis)

ตาราง 4 ค่าความสัมพันธ์ จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบ

ตัวแปร	ค่าความสัมพันธ์	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	.48079	1	13.66430	30.4	30.4
2	.55293	2	3.44045	7.6	38.0
3	.60960	3	1.78031	4.0	42.0
4	.61113	4	1.47556	3.3	45.2
5	.56417	5	1.30639	2.9	48.1
6	.63852	6	1.11262	2.5	50.6
7	.60824	7	1.02291	2.3	52.9
8	.53379		.99534	2.2	55.1
9	.58180		.92579	2.1	57.2
10	.60885		.88836	2.0	59.2
11	.49090		.84387	1.9	61.0
12	.65577		.82309	1.8	62.8
13	.57239		.79447	1.8	64.6
14	.46208		.76159	1.7	66.3
15	.40834		.73703	1.6	67.9
16	.57995		.71847	1.6	69.5
17	.45826		.70924	1.6	71.1

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าความ ร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
18	.45826		.67328	1.5	72.6
19	.52076		.66313	1.5	74.1
20	.55593		.63880	1.4	75.5
21	.61188		.61385	1.4	76.9
22	.60480		.59703	1.3	78.2
23	.49375		.57375	1.3	79.5
24	.45334		.56540	1.3	80.7
25	.55894		.55355	1.2	82.0
26	.59489		.53493	1.2	83.1
27	.56462		.52333	1.2	84.3
28	.51819		.50753	1.1	85.4
29	.44106		.50588	1.1	86.6
30	.50823		.48468	1.1	87.6
31	.43926		.47218	1.0	88.7
32	.52603		.44722	1.0	89.7
33	.47631		.43978	1.0	90.7
34	.40199		.42927	1.0	91.6
35	.47502		.41804	.9	92.5
36	.58833		.38746	.9	93.4
37	.50450		.38025	.8	94.2
38	.55201		.37763	.8	95.1
39	.46537		.36523	.8	95.9
40	.43114		.34919	.8	96.7
41	.47409		.32826	.7	97.4

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าความ ร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน สะสม
42	.63402		.30834	.7	98.1
43	.56720		.30354	.7	98.8
44	.47689		.28588	.6	99.4
45	.47474		.27281	.6	100.0

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าค่าความร่วมกัน คือ ผลรวมกำลังสองของน้ำหนักตัวแปรบนองค์ประกอบทั้งหมด ในแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .40199 ถึง .65577 และเมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งมีเพียง 7 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาทั้ง 7 องค์ประกอบปรากฏว่าความแปรปรวนสะสมทั้ง 7 องค์ประกอบเท่ากับ 52.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด

3.2 การหมุนแกนภายหลังจากการสกัดองค์ประกอบ เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการหมุนแกนแบบออร์ทอกอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) แล้วปรากฏว่าได้แบบแผนองค์ประกอบ ดังนี้

ตาราง 5 เมตริกองค์ประกอบจากการหมุนแกนแบบบอลโทกลอนเลอ

ตัวแปร	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
1	.25943	.60132	.02585	.12483	.06867	.17433	-.02378
2	.20207	.67219	.01775	.18485	.07809	.12558	.06248
3	.14227	.68992	.11131	.15570	.00178	.23955	.13911
4	.23704	.70427	.08280	.14917	.14389	.01909	.09365
5	.18317	.29362	.06730	.12340	.62631	.11274	.10961
6	.27075	.61015	.06699	.10496	.41144	.03217	.08433
7	.25077	.54726	.12112	.09573	.43829	.15511	.07662
8	.14799	.37374	.06360	.11079	.59210	.06783	.02663
9	.21728	.35351	.08108	.59150	.22776	-.01130	.03435
10	.13354	.35941	-.00015	.60121	.30798	-.00106	.07443
11	.16713	.27036	-.07769	.59061	.15336	.09588	-.04804
12	.03742	.64704	.07879	.23025	.28318	-.00224	.04414
13	.34633	.58600	.05958	.28070	.11455	.08652	.07814
14	.43598	.36769	.08466	.25467	.15860	.17338	.09891
15	.16545	.12461	.02301	.59695	-.02437	.04956	.07426
16	.40279	.23164	.12614	.53825	.23668	.00937	.04824
17	.34199	.18993	.04378	.41991	.33605	.09641	.06899
18	.52586	.34578	.06560	.18527	.12031	.14774	.02655
19	.48413	.34723	.06733	.30821	.08267	.15797	.18574
20	.61047	.26350	.11552	.23894	.17824	.10763	-.00645
21	.74034	.15368	.05835	.12556	.09759	-.06655	.08394
22	.69615	.23011	.09954	.16032	.15420	-.01955	.08632

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
23	.46656	.08179	.07575	.25619	.39842	.14458	.13550
24	.00803	.14974	.64148	-.06164	.12137	-.00571	-.02819
25	.52118	.40338	.05449	.19100	.01102	.26525	.12110
26	.70057	.17033	.08376	.09430	.15716	.15345	.10453
27	.65654	.20465	.04468	.17479	.10817	.21664	.02266
28	.43063	.01649	.06750	.02128	.53394	.19824	.05547
29	.13283	.02448	.62702	.01102	.16083	.03351	-.05058
30	.19340	.12906	.05726	.12880	.19474	.62946	-.01289
31	.15999	.17378	.10860	.06517	.07306	.60124	.02446
32	.34464	.17711	.17723	.14219	.28219	.45320	.19806
33	.09668	.00818	-.08088	.61947	-.13386	.20826	.12379
34	.01690	.21310	.54601	.01862	-.08768	.22020	-.04060
35	.37179	.17714	.10892	.24472	-.02676	.26063	.40623
36	-.02063	.09824	.73241	-.00372	.02357	.19072	.06994
37	.09466	.04993	.68789	-.10174	.04070	.07644	.04475
38	.14977	-.06985	.71513	-.00198	.00351	-.08008	.08282
39	.40158	.20821	.16445	.15662	.06816	.35620	.27867
40	.37201	.29928	.06777	.19991	-.04308	.29263	.26671
41	-.01230	.00524	.66238	.13120	-.12615	.01343	.04304
42	.16358	.11573	.10839	.13936	.12985	.07214	.73527
43	.11672	.06448	-.01984	.00750	.05814	-.02072	.73835
44	.12567	-.04407	.66249	.06739	.10750	-.02609	.05898
45	.55890	.25929	.09060	.00564	.11038	.20881	.17637

ตาราง 6 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป

ตัวแปร	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
1	-	.60132					
2	-	.67219					
3	-	.68992					
4	-	.70427					
5	-	-	-	-	.62631		
6	-	.61015	-	-	.41144		
7	-	.54726			.43829		
8	-	.37374	-	-	.59210		
9	-	.35351	-	.59150			
10	-	.35941	-	.60121	.30798		
11	-	-	-	.59061			
12	.30942	.64704					
13	.34633	.58600					
14	.43598	.36739					
15	-	-	-	.59695			
16	.40279	-	-	.53825			
17	.34199	-	-	.41991	.33605		
18	.52586	.34578					
19	.48413	.34723	-	.30821			
20	.61047						
21	.74034						
22	.69615						
23	.46656				.39842		
24	-	-	.64148				

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
25	.52118	.40338					
26	.70057						
27	.65654						
28	.43063				.53394		
29	-	-	.62702				
30	-	-	-	-	-	.62946	
31	-	-	-	-	-	.60124	
32	.34464	-	-	-	-	.45320	
33	-	-	-	.61947			
34	-	-	.54601				
35	.37179	-	-	-	-	-	.40623
36	-	-	.73241				
37	-	-	.68789				
38	-	-	.71513				
39	.40158	-	-	-	-	.35620	
40	.37201						
41	-	-	.66238				
42	-	-	-	-	-	-	.73527
43	-	-	-	-	-	-	.73835
44	-	-	.66249				
45	.55890						

จากตาราง 5 และ 6 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบหลังจากการหมุนแกนแบบลอโททอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Method) แล้วพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยพิจารณาเลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นเครื่องหมาย + หรือ - ก็ตาม เลือกทีละแถว (รายตัวแปรหรือข้อ) จากนั้นพิจารณารายคอลัมน์ (องค์ประกอบ) ตัวแปรใดอยู่บนองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ จะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น และหากตัวแปรใดมีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกับหลายค่าบนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดออก

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักไม่ถึง .3 ไม่มี ฉะนั้นจึงสามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 13 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 39, 40 และ 45 องค์ประกอบที่ 2 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 12 และ 13 องค์ประกอบที่ 3 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 24, 29, 34, 35, 37, 38, 41 และ 44 องค์ประกอบที่ 4 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 9, 10, 11, 15, 16, 17 และ 33 องค์ประกอบที่ 5 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 5, 8, และ 28 องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 30, 31 และ 32 องค์ประกอบที่ 7 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 35, 42 และ 43 จากเกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดจำนวนตัวประกอบ คือ จำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2532:188 ; อ้างอิงมาจาก Comrey. 1973:226) จึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนถึง 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 6 และองค์ประกอบที่ 7 แล้วมีลักษณะของข้อความ (ตัวแปร) ใกล้เคียงกัน ถึงแม้จะมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงไม่สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้ จึงตัดองค์ประกอบที่ 6 และองค์ประกอบที่ 7 ทั้ง ดังนั้นจึงเหลือองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3, 4 และ 5

3.3 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบตามที่วิเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากน้ำหนักองค์ประกอบสูง ๆ เป็นหลัก ดังนี้

ตาราง 7 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
14	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรตั้งใจทำงานอย่าง สุดความสามารถ	.43598
18	ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี	.52586
19	เมื่อพบอุปสรรคในการทำงานจะต้องไม่ย่อท้อ	.48413
20	ดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า	.61047
21	ควรปกป้องสถาบันครู	.74034
22	มีหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ	.69615
23	ให้โอกาสทุกคนได้ชี้แจงสิ่งที่เขากระทำ	.46656
25	มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ	.52118
26	ควรสนับสนุนสถาบันครู	.70057
27	ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล โดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	.65654
39	ตั้งใจทำงานเพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์	.40158
40	ครูเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย	.37201
45	ครูต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของอาชีพ	.55890
	ค่าไอเกน เท่ากับ 13.66430	

จากตาราง 7 องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 39, 40 และ 45 รวม 13 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .37201 ถึง .74034 และค่าไอเกนเท่ากับ 13.66430 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ศรีรักษาในวิชาชีพ

ตาราง 8 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	.60132
2	ไม่เบื่อหน่ายต่อการสอน	.67219
3	ใช้จ่ายเงินทองพอสมฐานะ	.68992
4	มีความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี	.70427
5	ตั้งใจสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	.61015
7	ครูเป็นผู้เอาใจใส่สิ่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ	.54726
12	รู้หน้าที่ไม่ทอดทิ้งหน้าที่การงาน	.64704
13	ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียน	.58600
	ค่าไอเกน เท่ากับ 3.44045	

จากตาราง 8 องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 12 และ 13 รวม 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .54726 ถึง .70427 และค่าไอเกน เท่ากับ 3.44045 เรียกองค์ประกอบนี้ว่า รู้หน้าที่มีวินัย

ตาราง 9 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
24	เข้าสอนช้าเล็กน้อยไม่เป็นไรนักเรียนรอได้	.64148
29	ไม่จำเป็นต้องประพุดติตเป็นแบบอย่างเมื่ออยู่นอก โรงเรียน	.62702
34	ไม่ต้องทำบันทึกการสอนก็ได้ เพราะสอนมานานแล้ว	.54601
36	การเป็นหนี้แสดงว่าได้รับความเชื่อถือ	.73241
37	ใคร ๆ ก็เป็นครูได้	.68789
38	ถ้ามีการแบ่งงานกันทำ จะต้องเลือกก่อนผู้อื่นเพื่อความ เหมาะสม	.71513
41	เมื่อถูกต่อว่า จะต้องโต้ตอบทันที	.66238
44	แนะนำตักเตือนเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง	.66249
	ค่าไอเกน เท่ากับ 1.78031	

จากตาราง 9 องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 24, 29, 34, 36, 37, 38, 41 และ 44 รวม 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .54601 ถึง .73241 และค่าไอเกน เท่ากับ 1.78031 เรียกที่องค์ประกอบนี้ว่า ความรับผิดชอบ

ตาราง 10 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 4

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
9	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น	.59150
10	มีน้ำใจกับทุกคน	.60121
11	ให้คำปรึกษาแก่คนทุกระดับ	.59061
15	เมื่อมีผู้อื่นทว่าร้ายหรือวิพากษ์วิจารณ์จะต้องทนรับฟังได้	.59695
16	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	.53825
17	เอาใจใส่เป็นเพื่อนนักเรียนได้	.41991
33	ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทุกคน	.61947
	ค่าไอเกน เท่ากับ 1.47556	

จากตาราง 10 องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 9, 10, 11, 15, 16, 17 และ 33 รวม 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .41991 ถึง .61947 และค่าไอเกน เท่ากับ 1.47556 เรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความยุติธรรม

ตาราง 11 ตัวแปรในองค์ประกอบที่ 5

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
5	ให้การชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี	.62631
8	ครูเป็นผู้เอาใจใส่สั่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ	.59210
28	มีใจเมตตาต่อศิษย์	.53394
	ค่าไถ่เกณฑ์เท่ากับ 1.30639	

จากตาราง 11 องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยข้อความที่ 5, 8 และ 28 รวม 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .53394 ถึง .62631 และค่าไถ่เกณฑ์เท่ากับ 1.30639 เรียกองค์ประกอบนี้ว่า ความเมตตา

บทที่ 5

สรุป ภูมิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,174 คน จากเขตต่าง ๆ 16 เขต 31 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) ซึ่งใช้การแบ่งกลุ่ม (โซน) ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีหลักการมาจากการรู้สึกรู้คิด ความคิดเห็นของบุคคลภายในขอบเขตของคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ชนิดข้อความ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง กำหนดน้ำหนักความคิดเห็นไว้ 6 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. นำหนังสือราชการจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร มาทักงานศึกษาธิการเขตแต่ละเขตกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียน
4. แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนทุกท่านและผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 - 3 วัน โดยนัดวันทกรับแบบสอบถามคืนในวันที่น่าแบบสอบถามไปโรงเรียน
5. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติและวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
3. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู จากแบบสอบถามที่แจก 1,174 ฉบับ ได้รับคืน 1,120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.40 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายตัวแปรทั้ง 45 ตัวแปรพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79375 ถึง 5.77143 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .52250 ถึง 1.81028

2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู มีค่าความเชื่อมั่น .9105

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

3.1 ค่าความร่วมกัน ของแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .40199 ถึง .65577 เมื่อพิจารณาค่าไอเกน ที่มีค่ามากกว่า 1.00 ปรากฏว่ามี 7 องค์ประกอบและความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 52.9 %

3.2 การหมุนแกน ใช้วิธีการหมุนแบบออร์ทोगอนอล โดยวิธีแวนดีนเมกซ์

3.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกน ได้พิจารณาตัดเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ไม่ว่าจะมีความหมาย หรือ - ก็ตามเลือกทีละแถว (รายตัวแปรหรือข้อ) ก่อน จากนั้นพิจารณารายคอลัมน์ (องค์ประกอบ) ตัวแปรใดอยู่บนองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ จะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น และหากตัวแปรใดมีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกันหลายค่า บนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ ถือว่าเป็นตัวแปรที่ซ้อนจะตัดทิ้ง

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง .3 ไม่มี และสามารถจัดอยู่ในองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มี 13 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 39, 40 และ 45 องค์ประกอบที่ 2 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 12 และ 13 องค์ประกอบที่ 3 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 24, 29, 34, 36, 37, 38, 41 และ 44 องค์ประกอบที่ 4 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 9, 10, 11, 15, 16, 17 และ 33 องค์ประกอบที่ 5 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 5, 8 และ

28 องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 30, 31 และ 32 องค์ประกอบที่ 7 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 35, 42 และ 43 ซึ่งเกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดจำนวนตัวประกอบ คือ จำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2532 : 118 ; อ้างอิงมาจาก Comrey. 1973 : 226) ดังนั้นจึงมีจำนวนองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 6 และองค์ประกอบที่ 7 มีลักษณะของข้อความ (ตัวแปร) ประปนกันไม่สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้ จึงตัดองค์ประกอบที่ 6 และองค์ประกอบที่ 7ทิ้ง เหลือองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 5 องค์ประกอบ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5

3.4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบที่ชัดเจนทั้ง 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศรัทธาในวิชาชีพ ประกอบด้วยข้อความดังนี้

1. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรตั้งใจทำอย่างสุดความสามารถ
2. ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี
3. เมื่อพบอุปสรรคในการทำงานจะต้องไม่ย่อท้อ
4. ดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า
5. การปกไกองสยบบันครู
6. มีหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ
7. ให้โอกาสทุกคนได้ชี้แจงสิ่งที่เขากระทำ
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ
9. ควรสนับสนุนสยบบันครู
10. ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผลโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
11. ตั้งใจทำงานเพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์
12. ครูเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย
13. ครูต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของอาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 ฐานะที่มีวินัย ประกอบด้วยข้อความดังนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
2. ไม่เพิกเฉยต่อการสอน
3. ใช้จ่ายเงินทองพอสมฐานะ
4. มีความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี

5. ตั้งใจสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ครูเป็นผู้เอาใจใส่สิ่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ
7. รู้หน้าที่ไม่ทอดทิ้งหน้าที่การงาน
8. ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบ ประกอบด้วยข้อความดังนี้

1. เข้าสอนท้าวไม่เป็นที่นักเรียนรอได้
2. ไม่จำเป็นต้องประพฤตินเป็นแบบอย่างเมื่ออยู่นอกโรงเรียน
3. ไม่ต้องทำบันทึกการสอนก็ได้เพราะสอนมานานแล้ว
4. การเป็นหนี้แสดงว่าได้รับความเชื่อถือ
5. ใคร ๆ ก็เป็นครูได้
6. ถ้ามีการแบ่งกันทำงาน จะต้องเลือกก่อนผู้อื่น เพื่อความเหมาะสม
7. เมื่อถูกต่อว่า จะต้องโต้ตอบทันที
8. แนะนำตักเตือนเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง

องค์ประกอบที่ 4 ความยุติธรรม ประกอบด้วยข้อความดังนี้

1. ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น
2. มีน้ำใจกับทุกคน
3. ให้ค่าปรึกษาแก่คนทุกระดับ
4. เมื่อมีผู้เห็นว่าร้ายหรือวิพากษ์วิจารณ์จะต้องทนรับฟังได้
5. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
6. เอาใจใส่เป็นเพื่อนนักเรียนได้
7. ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทุกคน ถึงแม้จะไม่สลับ

องค์ประกอบที่ 5 ความเมตตา ประกอบด้วยข้อความดังนี้

1. ให้การชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี
2. ครูเป็นผู้เอาใจใส่สิ่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ
3. มีใจเมตตาต่อศิษย์

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู พบว่า เมื่อทำการสกัดองค์ประกอบ จำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มีถึง 7 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 52.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด หมายความว่า 52.9 % ของความแปรปรวนระหว่างตัวแปรทั้งหมด 45 ตัวแปร สามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ แสดงว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูครั้งนี้ มีความแปรปรวนระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการอธิบายองค์ประกอบได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความแปรปรวนทั้งหมด ซึ่งนับว่าค่อนข้างน้อย

2. ในการสกัดองค์ประกอบ ภายหลังจากการหมุนแกนแบบอโรทอนอลแล้ว คัดเลือกเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่ชัดเจน 7 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ และในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งมาตรฐานทางด้านคุณธรรม มี 9 ด้าน คือ 1. ความเมตตา กรุณา 2. ความยุติธรรม 3. ความรับผิดชอบ 4. มีวินัย 5. ความซื่อสัตย์ 6. ความอดทน 7. ความประหยัด 8. ความรัก ศรัทธา ในวิชาชีพครู 9. ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในครั้งนี้ ได้ 7 องค์ประกอบ สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้เพียง 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ศรัทธาในวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 หน้าที่ที่มีวินัย องค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 4 ความยุติธรรม และองค์ประกอบที่ 5 ความเมตตา ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่าของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและคล้ายคลึงกับเกณฑ์ค่าของ ชนัด ฐุมจิต (2531:52 - 57) ได้กล่าวไว้ และองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ .37201 ถึง .74034 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

3. เหตุผลในการตั้งชื่อองค์ประกอบ เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบได้แล้วพบ ปรากฏว่า ข้อความ (ตัวแปร) ดูปะปนกันอยู่ ทั้งนี้เนื่องจาก ชื่อคำถาม ไม่เป็นพฤติกรรมที่ชัดเจน ดังนั้นในการตั้งชื่อองค์ประกอบจึงสามารถตั้งชื่อได้เพียง 5 องค์ประกอบเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 1 ให้ชื่อว่า "ศรัทธาในวิชาชีพ" เพราะว่าในจำนวนตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปรขององค์ประกอบนี้ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความรัก ความศรัทธาในอาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 ให้ชื่อว่า "รู้หน้าที่มีวินัย" เพราะว่าในจำนวนตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบไปด้วยข้อความที่แสดงถึงความมีวินัย

องค์ประกอบที่ 3 ให้ชื่อว่า "ความรับผิดชอบ" เพราะว่าในจำนวนตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบไปด้วยข้อความที่แสดงถึงความรับผิดชอบ เป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบที่ 4 ให้ชื่อว่า "ความยุติธรรม" เพราะว่าในจำนวนตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบไปด้วยข้อความที่แสดงถึงความยุติธรรม

องค์ประกอบ 5 ให้ชื่อว่า "ความเมตตา" เพราะว่าในจำนวนตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร ขององค์ประกอบนี้ ประกอบไปด้วยข้อความที่แสดงถึงการกระทำที่เมตตาต่อศิษย์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการสร้างแบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับวิชาชีพครูโดยใช้รูปแบบข้อคำถามลักษณะอื่น เช่น สถานการณ์

2. การวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างแบบวัดมาตรฐานสำหรับครูไทย ประชากรเป็นครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นควรนำไปศึกษากับกลุ่มประชากรในจังหวัดอื่น ๆ และกลุ่มประชากรในกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักการศึกษา , ผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น

3. ควรมีการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมของครู ตามองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาสู่วงการครู

புத்தகம்

บรรณานุกรม

- กมล สดประเสริฐ และคณะ. วิจัยที่ 2 โครงการปรับปรุงหลักสูตรกรมการฝึกหัดครู
การศึกษาหาสมรรถวิสัยของครูประเภทที่ต้องการ. กรุงเทพฯ : จงเจริญ-
การพิมพ์, 2523.
- การประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมของ
ครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์(1977), 2529.
- การศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคม. การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อสันติภาพ
และการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศิลปสนองการพิมพ์, 2531.
- เกริก วัยดฆานนท์. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตน-
โกสินทร์, 2532.
- เกียรติศักดิ์ ยังกาลัง. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ
ครูในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดสมุทร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- เกียรติศักดิ์ อัสยานันท์. "ค่านิยม"ในความหมายค่านิยม. กรุงเทพฯ : สำนัก
งานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2527.
- โกสินทร์ รังสยาพันธ์. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่
โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, 2530.
- จารึก ชุกิตติกุล. การวิเคราะห์พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาของนักศึกษาครูและสิ่ง
กระตุ้นพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สรุปรายงานการสัมมนาทางวิชาการคุณธรรมสำหรับ
ผู้ประกอบการวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัยและสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2529.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2531.
- เฉลียว บุรืภักดี และคณะ. ลักษณะของครูที่ดี. รายงานการวิจัย เอกสารการ
นิเทศการศึกษา ฉบับที่ 187 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2520.
- ชัยวัฒน์ อัดวัฒน์. จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

ดณัย ไชยโยธา. "คุณสมบัติของข้าราชการตามแนวพระพุทธศาสนา,"

จันทร์เกษม. 202 : 73 - 75 ; พฤษภาคม - มิถุนายน 2531.

ธนุ แสงศักดิ์. "ครูดี," วิทยากร. 2 : 85 - 100 ; กุมภาพันธ์ 2505.

ทวีช โพธิกุล. คุณธรรม 4 ประการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

น้อมจิต ชูสุวรรณ. คุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

บรรจง ชูสกุลชาติ. "เป้าหมายหลักและกลยุทธ์ในการบริหารการศึกษายุคใหม่ในปี 97," มิตรครู. 30(8) : 5 - 7 ; เมษายน 2531.

บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา, วิทยาลัยครู. ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามมิตร. 2518.

บุญถิ่น อัตถากร. "แนวนโยบายในการผลิตครูในอนาคต," เอกสารชุดเผยแพร่การศึกษา. 10 : 1 - 8 ; ตุลาคม 2514.

ไญญานันท์ภิกขุ, พระ. วิญญานของความเป็นครู. กรุงเทพฯ : พรรมบุชา, 2521.

ปรีชา ชันธไพโรศรี. คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

ปรีชา เศรษฐีธร. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2523.

ประมุข ดันจารุณ. รายงานการวิจัยคุณสมบัติของครูที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. พังงา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา, 2534.

พะยอม แก้วกำเนิด. บันทึกการนิเทศการศึกษา 2531 กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2531.

พัฒนาคุณธรรม, สำนักงาน, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2533.

พระเทพเวที (ประยูรทิพย์ ปยุตโต). ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2532.

พุทธทาสภิกขุ, พระ. แก่นพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2527.

_____ . อันตรายจากการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุพจน์การพิมพ์,

ม.ป.ป.

พลสุข (ศรีयरียงค์) สังข์รุ่ง. รายงานการวิจัยลักษณะครูที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (ในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย). พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม, 2520.

มลิวลัย ปารุงการ. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการตามพระบรมราชโองการของรัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

มณเฑียร ม่วงศรีศักดิ์. คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.

มณฑนา ปิยะมาดา. การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.

วาทพลาธารม, ผ่านัก. ภูมิบุตรพททวิวิท. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2525.

ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2531.

_____ . ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2526.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

รุ่งทิวา จักรกร. ประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ลัดดา เสนาวงษ์. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : พิศนัยการพิมพ์, 2532.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

_____. ครูกับวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : แผนกใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการ
คุรุสภา, 2529.

_____. รายงานการวิจัยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรการผลิตครู. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

_____. รายงานประจำปีเกี่ยวกับครูปี 2534. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ
: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วชิรญาณวโรรส, กรมพระยาสมเด็จพรมหาสมณเจ้า. สารานุกรมพระพุทธศาสนา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2529.

วรศักดิ์ วรทมโม (ประยูทธิ์ ปยุตโต), พระ. ครูกับศีลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์, 2525.

วสิน อินทสระ. ทางแห่งความดี. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2516.

วีรยุทธ - นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. "จะสร้างสรรค์คุณธรรมในสังคมไทยกัน
อย่างไร," มิตรครู. 17 : 27 - 29 ; กันยายน 2518.

ศรีสมร พุ่มสะอาด. การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ด.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
อัสสาเนา.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.

สมบัติ มหาศ. เอกสารการสอนวิชาจริยธรรมวิชาชีพ. มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2528.

ลีปนันท์ เกตุทัต และคณะ. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2528.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2524.

- สุพิตร ภัคดีประไพ. ลักษณะครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียน
สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2513. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา
- เสนีย์ มีทรัพย์. การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา
นักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- _____. "คุณธรรมนิยมในทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ" วารสารครูศาสตร์.
9(2) : 29 - 35 ; มีนาคม - เมษายน 2522.
- แสง จันทรงาม. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน," รายงานการสัมมนา
จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา,
2522.
- อุทุมพร ทองอุไทย. วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย
การศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- Barnhart, Clarence. The World Book Dictionary. Chicaco :
World Book - Childcraft International, Inc, 1967.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw
Hill Book Co.Inc., 1973.
- Karch, Robert R. and E.c.Estrabrook, 250 Teacher Techniques
Milwaukee : The Bruce Publishing Company, 1956.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. "Determining Sample Size for
Measurement activities," Educational and Psychological
Measurement. 30 : 607 - 610 ; 1970.
- Longman. Dictionary of Contemporary English Harlaw and
Longman. :Longman Group. 1978.
- Lowe, Marshall G. Value Orientation in Counseling and
Phychotherapy. London : The Control Preso Publisher,
1976.
- Ryans, David G. Characteristics of Teacher. George Banta
company Manasha, 1970.

Symonds, Percival M. "Characteristics of the Effective Teacher
Based on Pupil Evaluation, Journal of Experimental
Education. 23 : 289 - 310 ; June, 1950.

Witty, Paul "Analysis of the Personality Traits of the
Effective Teacher," The Journal of Educational
Research. 40 : 622 - 671 ; 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมีวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู
คำถามจําแนกรายข้อของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพครู
ท่านในฐานะเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งการตอบแบบสอบถาม
นี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่ใช่ว่าสิ่งที่ถึงความดีเลวของบุคคลทั้งสิ้น จึงขอ
ให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ด้วยความซื่อสัตย์ที่สุด โดยไม่ต้องเขียนชื่อและตำแหน่ง
ของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

ในการนี้ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้ว่า ท่านมีความเห็น
อย่างไรต่อข้อความนั้น ๆ ซึ่งท่านอาจจะ "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" ให้
เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

หมายเลข 6	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
หมายเลข 5	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 4	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก

โดยกำหนดช่วงห่างแต่ละช่วงจะลดลงจาก "เห็นด้วย" ไปสู่ "ไม่เห็นด้วย"
เท่า ๆ กัน โดยให้ 6 เป็นเห็นด้วยมาก ลดลงตามลำดับจนถึง 1 ไม่เห็นด้วยมาก
โดยขีดเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขที่ต้องการ ซึ่งเป็นความคิดเห็น ความรู้สึก
ที่แท้จริงของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
0.	ครูควรตรงต่อเวลา.....	6	5	4	3	2	1
00.	การรวมกลุ่มประท้วง แสดงถึงความ สามัคคี.....	6	5	4	3	2	1
000.	การให้ทานแก่คนยากจนเป็นการ กระทำที่ไม่ควร.....	6	5	4	3	2	1

- 1 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก						ผู้จัด
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย	
		6	5	4	3	2	1	
1.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด....	6	5	4	3	2	1	
2.	ไม่เบี่ยงเบนต่อการสอน.....	6	5	4	3	2	1	
3.	ให้จ่ายเงินทองพลสมฐานะ.....	6	5	4	3	2	1	
4.	มีความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี..	6	5	4	3	2	1	
5.	ให้การชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี....	6	5	4	3	2	1	
6.	ตั้งใจสอนอย่างมีประสิทธิภาพ.....	6	5	4	3	2	1	
7.	ครูเป็นผู้เอาใจใส่สั่งสอนอบรมนักเรียน สม่ำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1	
8.	ปิดไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้.....	6	5	4	3	2	1	
9.	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้ง ของผู้อื่น.....	6	5	4	3	2	1	
10.	มีน้ำใจกับทุกคน.....	6	5	4	3	2	1	
11.	ให้ค่าปรึกษาแก่คนทุกระดับ.....	6	5	4	3	2	1	
12.	รู้หน้าที่ไม่ทอดทิ้งหน้าที่การงาน.....	6	5	4	3	2	1	
13.	ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียน	6	5	4	3	2	1	
14.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรตั้งใจ ทำอย่างสุดความสามารถ.....	6	5	4	3	2	1	
15.	เมื่อมีผู้นินทาว่าร้ายหรือวิพากษ์วิจารณ์ จะต้องทนรับฟังได้.....	6	5	4	3	2	1	
16.	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น....	6	5	4	3	2	1	
17.	เอาใจใส่เป็นเพื่อนนักเรียนได้.....	6	5	4	3	2	1	
18.	ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี	6	5	4	3	2	1	
19.	เมื่อพบอุปสรรคในการทำงานจะต้อง ไม่ย่อท้อ.....	6	5	4	3	2	1	

-2-

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย						ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1	
20.	ดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมให้ได้ประโยชน์ คุ้มค่า.....	6	5	4	3	2	1	-----
21.	ควรปกป้องสวบันครู.....	6	5	4	3	2	1	-----
22.	มีหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ.....	6	5	4	3	2	1	-----
23.	ให้โอกาสทุกคนได้ชี้แจงสิ่งที่เขากระทำ.....	6	5	4	3	2	1	-----
24.	เข้าสอนช้าเล็กน้อยไม่เป็นไรนักเรียน รอได้.....	6	5	4	3	2	1	-----
25.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ	6	5	4	3	2	1	-----
26.	ควรสนับสนุนสวบันครู.....	6	5	4	3	2	1	-----
27.	ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มี เหตุผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นหลัก.....	6	5	4	3	2	1	-----
28.	มีใจเมตตาต่อศิษย์.....	6	5	4	3	2	1	-----
29.	ไม่จำเป็นต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง เมื่ออยู่นอกโรงเรียน.....	6	5	4	3	2	1	-----
30.	หาแบบฝึกหัดแปลก ๆ มาเสริมให้นักเรียน ทำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1	-----
31.	มีรายได้น้อยควรให้แต่น้อย.....	6	5	4	3	2	1	-----
32.	ควรสอดส่องดูแลความประพฤติของ นักเรียน.....	6	5	4	3	2	1	-----
33.	ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทุกคน ถึงแม้จะไม่ชอบ.....	6	5	4	3	2	1	-----
34.	ไม่ต้องทำบันทึกการสอนก็ได้ เพราะสอน มานานแล้ว.....	6	5	4	3	2	1	-----
35.	มีอารมณ์มั่นคงและสามารถควบคุม ตนเองได้	6	5	4	3	2	1	-----

-3-

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
36.	การเป็นหนี้แสดงให้เห็นว่าได้รับความเชื่อถือ...	6	5	4	3	2	1
37.	ใคร ๆ ก็เป็นครูได้.....	6	5	4	3	2	1
38.	ถ้ามีการแบ่งงานกันทำ จะต้องเลือกก่อน ผู้อื่น เพื่อความเหมาะสม.....	6	5	4	3	2	1
39.	ตั้งใจทำงาน เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์...	6	5	4	3	2	1
40.	ครูเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย.....	6	5	4	3	2	1
41.	เมื่อถูกต่อว่า จะต้องตอบโต้ทันที.....	6	5	4	3	2	1
42.	ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน.....	6	5	4	3	2	1
43.	ไม่สนับสนุนลัทธิอื่นอันเป็นการขัดต่อระบอบ ประชาธิปไตย.....	6	5	4	3	2	1
44.	แนะนำตักเตือนเฉพาะนักเรียนที่อยู่ใน ความปกครอง.....	6	5	4	3	2	1
45.	ครูต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของ อาชีพ.....	6	5	4	3	2	1

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษา เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพ ครู
ท่านในฐานะเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งการตอบแบบสอบถาม
นี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่ใช่วิธีบังคับถึงความดีเลวของบุคคลทั้งสิ้น จึงได้ขอ
ให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ด้วยความบริสุทธิ์ใจที่สุด โดยไม่ต้องเขียนชื่อและนามสกุล
ของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

ในการนี้ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้ว่า ท่านมีความคิดเห็น
อย่างไรต่อข้อความนั้น ๆ ซึ่งท่านอาจจะ "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" ให้
เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

หมายเลข 6	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
หมายเลข 5	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 4	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยน้อย
หมายเลข 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยปานกลาง
หมายเลข 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก

โดยกำหนดช่วงห่างแต่ละช่วงจะลดลงจาก "เห็นด้วย" ไปสู่ "ไม่เห็นด้วย"
เท่า ๆ กัน โดยให้ 6 เป็นเห็นด้วยมาก ลดลงตามลำดับจนถึง 1 ไม่เห็นด้วยมาก
โดยขีดเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขที่ต้องการ ซึ่งเป็นความคิดเห็น ความรู้สึก
ที่แท้จริงของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
0.	ครูควรตรงต่อเวลา.....	6	5	4	3	2	1
00.	การรวมกลุ่มประท้วง แสดงถึงความ สามัคคี.....	6	5	4	3	2	1
000.	การให้ท่านแก่คนแก่จรจัดบ้านเป็นการ กระทำที่ไม่ควร.....	6	5	4	3	2	1

- 1 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึก					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
1.	ครูเป็นที่พึ่งของศิษย์ได้ทุกเรื่อง.....	6	5	4	3	2	1
2.	ปรารถนาดีต่อศิษย์ทุกคนโดยไม่ถือคติใด ๆ	6	5	4	3	2	1
3.	ตรวจงานหรือการบ้านของนักเรียนอย่างละเอียดถี่ถ้วนสม่ำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1
4.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด....	6	5	4	3	2	1
5.	คนที่ขยันหมั่นเพียรจริงจะเป็นครูได้.....	6	5	4	3	2	1
6.	ไม่เบื่อหน่ายต่อการสอน.....	6	5	4	3	2	1
7.	ควรใช้จ่ายเงินทองพอสมฐานะ.....	6	5	4	3	2	1
8.	มีความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี..	6	5	4	3	2	1
9.	การแก้ปัญหาทำให้ผลการทำงานดีขึ้น....	6	5	4	3	2	1
10.	ให้ความช่วยเหลือทุกคนที่ได้รับความสะดวกเดือดร้อน.....	6	5	4	3	2	1
11.	ให้การช่วยเหลือเมื่อนักเรียนทำความดี....	6	5	4	3	2	1
12.	ควรตั้งใจสอนอย่างมีประสิทธิภาพ.....	6	5	4	3	2	1
13.	การมีวินัยทำให้เกิดความสงบเรียบร้อย..	6	5	4	3	2	1
14.	ครูเป็นผู้เอาใจใส่สั่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1
15.	การอธิบายซ้ำ ๆ ให้นักเรียนฟังเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ.....	6	5	4	3	2	1
16.	ปิดไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้.....	6	5	4	3	2	1
17.	ยินดีเสียเงินบำรุงครูสภา.....	6	5	4	3	2	1
18.	ควรยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น.....	6	5	4	3	2	1
19.	มีน้ำใจกับทุกคน.....	6	5	4	3	2	1
20.	ให้คำปรึกษาแก่คนทุกระดับ.....	6	5	4	3	2	1

- 2 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
21.	รู้หน้าที่ไม่ทอดทิ้งหน้าที่การงาน.....	6	5	4	3	2	1
22.	ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียน	6	5	4	3	2	1
23.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรตั้งใจ ทำอย่างสุดความสามารถ.....	6	5	4	3	2	1
24.	เมื่อมีผู้เห็นว่าร้ายหรือวิพากษ์วิจารณ์ จะต้องทนรับฟังได้.....	6	5	4	3	2	1
25.	ควรแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับ ราคาแพงเพื่อเสริมบุคลิก.....	6	5	4	3	2	1
26.	ไปร่วมงานวันครูทุกปี.....	6	5	4	3	2	1
27.	ควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น.	6	5	4	3	2	1
28.	เอาใจใส่เป็นเพื่อนนักเรียนได้.....	6	5	4	3	2	1
29.	นักเรียนคนใดทำแบบฝึกหัดเสร็จก่อน ควรอนุญาตให้ทำงานอย่างอื่นได้.....	6	5	4	3	2	1
30.	ทำงานที่รับมอบหมายให้เสร็จ ถึงแม้ จะยากก็ตาม.....	6	5	4	3	2	1
31.	การปฏิบัติตามระเบียบและจรรยาครู ทำให้ไม่ทันสมัย.....	6	5	4	3	2	1
32.	ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี	6	5	4	3	2	1
33.	เมื่อพบอุปสรรคในการทำงานจะต้อง ไม่ย่อท้อ.....	6	5	4	3	2	1
34.	ดูแลรักษาของใช้ส่วนรวมให้ได้ประโยชน์ คุ้มค่า.....	6	5	4	3	2	1
35.	ควรปกป้องสถาบันครู.....	6	5	4	3	2	1
36.	มีหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ.....	6	5	4	3	2	1

- 3 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
37.	ควรถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดป้องหรือปิดบัง.....	6	5	4	3	2	1
38.	ให้โอกาสทุกคนได้ชี้แจงสิ่งที่เขากระทำ...	6	5	4	3	2	1
39.	เข้าสอนช้าเล็กน้อยไม่เป็นไรนักเรียนรอได้.....	6	5	4	3	2	1
40.	รักษาความลับของทางราชการ.....	6	5	4	3	2	1
41.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ	6	5	4	3	2	1
42.	ไม่ควรไปนั่งรับประทานอาหารในร้านราคาแพง.....	6	5	4	3	2	1
43.	ควรสนับสนุนสถาบันครู.....	6	5	4	3	2	1
44.	ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก.....	6	5	4	3	2	1
45.	มีใจเมตตาต่อศิษย์.....	6	5	4	3	2	1
46.	ไม่ลงโทษนักเรียนที่ตนรักหรือชอบพอเมื่อทำผิด.....	6	5	4	3	2	1
47.	ตรวจการบ้านให้เสร็จ ก่อนถึงชั่วโมงที่สอน.....	6	5	4	3	2	1
48.	ไม่จำเป็นต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างเมื่ออยู่นอกโรงเรียน.....	6	5	4	3	2	1
49.	หาแบบฝึกหัดแปลก ๆ มาเสริมให้นักเรียนทำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1
50.	ไม่ควรพูดหรือบ่นถึงความยากลำบาก....	6	5	4	3	2	1
51.	มีรายได้น้อยควรใช้แต่น้อย.....	6	5	4	3	2	1
52.	เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ.....	6	5	4	3	2	1

- 4 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
53.	ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน ควรลงโทษ : ตามข้อตกลงที่ร่วมกันกำหนดไว้.....	6	5	4	3	2	1
54.	ควรสวดสวดคุณแลความประพฤติของ นักเรียน.....	6	5	4	3	2	1
55.	ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทุกคน ถึงแม้จะไม่ชอบ.....	6	5	4	3	2	1
56.	ไม่ต้องทำบันทึกการสอนก็ได้ เพราะสอน มานานแล้ว.....	6	5	4	3	2	1
57.	ครูควรแต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ.....	6	5	4	3	2	1
58.	มาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน.....	6	5	4	3	2	1
59.	มีอารมณ์มั่นคงและสามารถควบคุม ตนเองได้.....	6	5	4	3	2	1
60.	การเป็นหนี้แสดงว่าได้รับความเชื่อถือ...	6	5	4	3	2	1
61.	ใคร ๆ ก็เป็นครูได้.....	6	5	4	3	2	1
62.	ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎร.....	6	5	4	3	2	1
63.	ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่สนใจ เรียน.....	6	5	4	3	2	1
64.	ถ้ามีการแบ่งงานกันทำ จะต้องเลือกก่อน ผู้อื่น เพื่อความเหมาะสม.....	6	5	4	3	2	1
65.	ตั้งใจทำงาน เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์...	6	5	4	3	2	1
66.	ครูเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย.....	6	5	4	3	2	1
67.	เมื่อถูกตื้อว่าจะต้องตอบโต้ทันที.....	6	5	4	3	2	1
68.	ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน.....	6	5	4	3	2	1
69.	ไม่สนับสนุนลัทธิอื่นอันเป็นการขัดต่อระบอบ ประชาธิปไตย.....	6	5	4	3	2	1

- 5 -

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้ลึก					
		เห็นด้วย					ไม่เห็นด้วย
		6	5	4	3	2	1
70.	แนะนำเด็กเดือนเฉพาะนักเรียนที่อยู่ใน ความปกครอง.....	6	5	4	3	2	1
71.	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ตั้งใจเรียน..	6	5	4	3	2	1
72.	ครูต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของ อาชีพ.....	6	5	4	3	2	1
73.	ควรเผยแพร่ความรู้เรื่องการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยเมื่อมีโอกาส.....	6	5	4	3	2	1
74.	ดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนภายใน ห้องเรียน.....	6	5	4	3	2	1
75.	ครูเป็นผู้มีศีลธรรมจรรยา.....	6	5	4	3	2	1
76.	ควรแสดงความจงรักภักดีและเผยแพร่ พระราชกรณียกิจอย่างต่อเนื่อง.....	6	5	4	3	2	1
77.	เมื่อผู้บริหารสั่งต้องรีบทำให้ก่อน.....	6	5	4	3	2	1
78.	ประกอบความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์....	6	5	4	3	2	1

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	t - test
1.	ครูเป็นที่พึ่งของศิษย์ได้ทุกเรื่อง.....	6.63
2.	ปรารภนาดีต่อศิษย์ทุกคนโดยไม่มีอคติใด ๆ.....	5.89
3.	ตรวจงานหรือการบ้านของนักเรียนอย่างละเอียดถี่ถ้วน สม่ำเสมอ.....	7.31
4.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด.....	9.66
5.	คนที่ขยันหมั่นเพียรจึงจะเป็นครูได้.....	4.64
6.	ไม่เบื่อหน่ายต่อการสอน.....	10.56
7.	ควรให้จ่ายเงินทองพอสมฐานะ.....	8.46
8.	มีความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี.....	8.53
9.	การแก้ปัญหาทำให้ผลการทำงานดีขึ้น.....	6.56
10.	ให้ความช่วยเหลือทุกคนที่ได้รับความเดือดร้อน.....	6.80
11.	ให้การชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี.....	8.03
12.	ควรตั้งใจสอนอย่างมีประสิทธิภาพ.....	9.37
13.	การมีวินัยทำให้เกิดความสงบเรียบร้อย.....	6.50
14.	ครูเป็นผู้เอาใจใส่สั่งสอนอบรมนักเรียนสม่ำเสมอ.....	8.44
15.	การอธิบายซ้ำ ๆ ให้นักเรียนฟังเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ.....	2.90
16.	ปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้.....	6.07
17.	ยินดีเสียเงินบำรุงครูสภา.....	4.37
18.	ควรยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น.....	8.49
19.	มีน้ำใจกับทุกคน.....	8.69
20.	ให้ค่าปรึกษาแก่คนทุกระดับ.....	8.86
21.	รู้หน้าที่ไม่ทอดทิ้งหน้าที่การงาน.....	9.18
22.	ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียน.....	10.63
23.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรตั้งใจทำอย่างสุด ความสามารถ.....	10.53

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	t - test
24.	เมื่อมีผู้เห็นว่าร้ายหรือวิพากษ์วิจารณ์จะต้องทนฟังได้....	7.47
25.	ควรแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพง เพื่อเสริมบุคลิก.....	3.54
26.	ไปร่วมงานวันครูทุกปี.....	5.39
27.	ควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น.....	11.05
28.	เอาใจใส่เป็นเพื่อนนักเรียนได้.....	9.25
29.	นักเรียนคนใดทำแบบฝึกหัดเสร็จก่อนควรอนุญาตให้ทำงาน อื่นได้.....	3.88
30.	ทำงานที่รับมอบหมายให้เสร็จ ถึงแม้จะยากก็ตาม.....	7.10
31.	การปฏิบัติตามระเบียบและจรรยาบรรณทำให้ไม่ทันสมัย.....	6.50
32.	ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี.....	10.08
33.	เมื่อพบอุปสรรคในการทำงานจะต้องไม่ย่อท้อ.....	12.24
34.	ดูแลรักษาของให้ส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า.....	9.96
35.	ควรปกป้องสถาบันครู.....	9.21
36.	มีหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ.....	9.21
37.	ควรถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดป้องหรือปิดบัง.....	6.74
38.	ให้โอกาสทุกคนได้ชี้แจงสิ่งที่เขากระทำ.....	8.63
39.	เข้าสอนช้าเล็กน้อยไม่เป็นไรนักเรียนรอได้.....	8.16
40.	รักษาความลับของทางราชการ.....	6.23
41.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ.....	9.83
42.	ไม่ควรไปนั่งรับประทานลาหรีในบ้านราคาแพง.....	1.36*
43.	ควรสนับสนุนสถาบันครู.....	10.51
44.	ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มีเหตุผล โดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก.....	10.37
45.	มีใจเมตตาต่อศิษย์.....	7.32

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	t. - test.
46.	ไม่ลงโทษนักเรียนที่ตนรักหรือสละพลเมื่อทำผิด.....	5.68
47.	ตรวจการบ้านให้เสร็จ ก่อนถึงหัวโหม่งที่สอน.....	5.32
48.	ไม่จำเป็นต้องประพடுத்தนเป็นแบบอย่างเมื่ออยู่นอกโรงเรียน	9.32
49.	หาแบบฝึกหัดแปลก ๆ มาเสริมให้นักเรียนทำเสมอ.....	10.78
50.	ไม่ควรพูดหรือบ่นถึงความยากลำบาก.....	3.67
51.	มีรายได้น้อยควรใช้แต่น้อย.....	8.23
52.	เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาที่พอรู้บ้างสม่ำเสมอ.....	6.66
53.	ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน ควรลงโทษตามข้อตกลงที่ร่วมกันกำหนดไว้.....	4.39
54.	ควรสวดสวดคุณแลความประพฤติของนักเรียน.....	11.35
55.	ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทุกคน ถึงแม้จะไม่ชอบ.....	7.27
56.	ไม่ต้องทำบันทึกการสอนก็ได้ เพราะสอนมานานแล้ว.....	7.93
57.	ครูควรแต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ.....	7.21
58.	มาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน.....	7.47
59.	มีอารมณ์มั่นคงและสามารถควบคุมตนเองได้.....	7.44
60.	การเป็นหนี้แสดงว่าได้รับความเชื่อถือ.....	6.20
61.	ใคร ๆ ก็เป็นครูได้.....	7.15
62.	ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร.....	6.06
63.	ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียน.....	10.41
64.	ถ้ามีการแบ่งงานกันทำ จะต้องเลือกก่อนผู้อื่นเพื่อความเหมาะสม.....	6.35
65.	ตั้งใจทำงาน เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์.....	10.83
66.	ครูเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย.....	10.29
67.	เมื่อถูกต่อว่า จะต้องโต้ตอบทันที.....	6.46
68.	ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน.....	7.81
69.	ไม่สนับสนุนลัทธิอื่นอันเป็นการขัดต่อระบอบประชาธิปไตย...	7.83

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	t. - test.
70.	แนะนำเด็กเดือนเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง.....	6.79
71.	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ตั้งใจเรียน.....	4.67
72.	ครูต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติคุณของอาชีพ.....	8.78
73.	ควรเผยแพร่ความรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีโอกาส.....	8.00
74.	ดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนภายในห้องเรียน.....	4.78
75.	ครูเป็นผู้มีศีลธรรมจรรยา.....	7.85
76.	ควรแสดงความจงรักภักดีและเผยแพร่พระราชกรณียกิจ อย่างต่อเนื่อง.....	7.74
77.	เมื่อผู้บริหารสั่งต้องรีบทำก่อน.....	4.68
78.	ประกอบความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลในวันสำคัญที่เกี่ยว กับพระมหากษัตริย์.....	7.65

ภาคผนวก ข
เมตริกสหสัมพันธ์ CORRELATION MATRIX

CORRELATION MATRIX:

	v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7
v1	1.00000						
v2	.46171	1.00000					
v3	.43881	.55127	1.00000				
v4	.43141	.50856	.54892	1.00000			
v5	.31342	.32145	.29012	.36115	1.00000		
v6	.45739	.50351	.47550	.57387	.50530	1.00000	
v7	.41411	.43771	.45393	.51312	.48287	.57060	1.00000
v8	.34343	.31599	.30833	.33159	.41746	.45729	.54168
v9	.31683	.37154	.39286	.42938	.33323	.41610	.39118
v10	.31260	.39597	.35625	.43028	.36961	.42614	.38731
v11	.31715	.32923	.30638	.31910	.25128	.28453	.31769
v12	.45177	.51392	.46532	.57290	.43349	.60113	.54891
v13	.49728	.45037	.46039	.50906	.39666	.45640	.51567
v14	.39318	.37186	.38107	.40487	.35688	.45741	.43307
v15	.23630	.26876	.24555	.21782	.16176	.22475	.22120
v16	.34034	.38451	.37232	.37741	.36474	.39795	.35614
v17	.31426	.37741	.28773	.32742	.36275	.41383	.37676
v18	.34895	.34550	.37817	.41526	.32087	.41974	.43093
v19	.38094	.41916	.40723	.43464	.38264	.41350	.40919
v20	.34975	.34779	.36365	.36782	.35429	.41500	.45701
v21	.30895	.34037	.27409	.31020	.28043	.36180	.35182
v22	.34486	.35020	.32526	.40190	.33782	.42921	.41429
v23	.26943	.29507	.28312	.34643	.34442	.37487	.39381
v24	.15154	.09958	.14892	.13525	.11195	.13981	.18491
v25	.38734	.46681	.40839	.43445	.31065	.45206	.40632
v26	.32042	.34500	.30953	.34719	.35319	.39072	.36518
v27	.36520	.33203	.34335	.36434	.30998	.40315	.37579
v28	.25837	.22718	.19874	.26602	.37803	.35682	.33849

v29	.11657	.12407	.13365	.08575	.14366	.14855	.15496
v30	.26249	.28553	.24532	.23605	.26014	.28797	.29283
v31	.23369	.24421	.35683	.18836	.22874	.20612	.27015
v32	.31736	.30977	.36030	.37210	.34179	.35375	.42440
v33	.16750	.15418	.15717	.15106	.10164	.13257	.14485
v34	.17120	.13337	.19438	.16844	.11295	.12866	.20772
v35	.24337	.26010	.33417	.29637	.25951	.30838	.29546
v36	.05919	.10574	.21402	.13033	.10498	.13155	.14930
v37	.03126	.08442	.10935	.12355	.11061	.12929	.15696
v38	.04065	.02274	.07961	.07744	.05080	.05030	.09509
v39	.31217	.30585	.32729	.34101	.29089	.31216	.33152
v40	.32788	.31592	.31989	.33385	.25085	.31750	.36919
v41	.05034	.00748	.06076	.06019	.05577	.04787	.07892
v42	.17568	.21370	.26943	.21274	.22627	.24786	.23320
v43	.10202	.13742	.13476	.12261	.11599	.12763	.13822
v44	.04706	.05672	.08805	.11347	.13895	.11782	.15166
v45	.33085	.27197	.32617	.33587	.31954	.35899	.40714

v8 v9 v10 v11 v12 v13 v14

v8	1.00000						
v9	.34324	1.00000					
v10	.36769	.60024	1.00000				
v11	.26256	.41733	.52794	1.00000			
v12	.46018	.48575	.47614	.38141	1.00000		
v13	.37335	.46941	.41006	.41223	.62356	1.00000	
v14	.34944	.39797	.34041	.31742	.50944	.50939	1.00000
v15	.16936	.32294	.28883	.27620	.22335	.29863	.32608
v16	.32733	.56692	.47426	.36883	.46745	.45879	.44870
v17	.32445	.35420	.37029	.39394	.44371	.39286	.40932
v18	.33715	.34018	.35197	.30882	.46861	.43437	.45542

V19	.30144	.38767	.42330	.33146	.47385	.45226	.40287
V20	.37325	.43034	.36990	.31844	.46699	.45548	.42207
V21	.46516	.33005	.29184	.24674	.35864	.37083	.40005
V22	.32024	.39135	.32343	.28233	.42695	.39154	.40756
V23	.35387	.38577	.34079	.29468	.34995	.33713	.36812
V24	.12791	.07374	.05699	-.03898	.13798	.13047	.12024
V25	.28315	.35674	.37870	.32455	.48943	.46263	.47434
V26	.29295	.31697	.28766	.28202	.38996	.43167	.45897
V27	.27247	.36135	.34870	.32080	.38269	.44314	.44471
V28	.28499	.20567	.25800	.20686	.31858	.26956	.30814
V29	.15568	.12096	.05930	.05291	.14962	.12602	.14401
V30	.23375	.20549	.19540	.22892	.27219	.24583	.30837
V31	.19911	.21586	.16974	.13436	.21049	.25521	.23054
V32	.30547	.34598	.30960	.21714	.35750	.37190	.42170
V33	.06002	.27614	.27863	.26943	.16843	.20927	.22012
V34	.11344	.12780	.08189	.04151	.11771	.16687	.14974
V35	.20269	.33490	.29364	.24841	.31647	.37496	.32549
V36	.07099	.12189	.06623	-.00027	.31145	.11971	.13430
V37	.08463	.08105	.01827	-.01803	.11210	.06394	.10762
V38	.06663	.04962	-.01717	-.04646	.08859	.06852	.09606
V39	.23836	.28798	.30423	.24989	.36636	.37182	.44138
V40	.27413	.29680	.29012	.29955	.39591	.40915	.35640
V41	.05392	.03222	.03002	-.00383	.05965	.04702	.07437
V42	.18785	.21435	.20790	.14646	.23794	.26115	.26081
V43	.08773	.09408	.13045	.07040	.10568	.23720	.16767
V44	.08398	.09734	.06828	.00368	.11687	.10599	.13345
V45	.29922	.31711	.27287	.23319	.40047	.40996	.41336

	V15	V16	V17	V18	V19	V20	V21
V15	1.00000						
V16	.38250	1.00000					
V17	.28438	.48323	1.00000				
V18	.20542	.44110	.41887	1.00000			
V19	.34598	.45848	.41799	.52830	1.00000		
V20	.26505	.44377	.40693	.50212	.53941	1.00000	
V21	.25995	.42105	.33541	.36025	.40236	.48254	1.00000
V22	.25143	.46764	.37112	.45816	.47166	.55861	.58566
V23	.23937	.45135	.38456	.36272	.38138	.45380	.39329
V24	.02516	.10164	.08295	.08431	.09705	.12340	.07494
V25	.23436	.38482	.42021	.47459	.55967	.48971	.37630
V26	.21204	.40825	.40155	.42579	.42149	.45683	.57516
V27	.23747	.41847	.35831	.44867	.46829	.47508	.47765
V28	.12746	.29257	.34601	.29084	.33684	.34135	.32125
V29	.06076	.13057	.13723	.13709	.14249	.19721	.17208
V30	.17093	.25209	.28542	.32439	.27675	.27704	.21577
V31	.14662	.24088	.18980	.22200	.28991	.29657	.21065
V32	.21687	.37648	.31448	.36659	.40496	.39336	.36572
V33	.29727	.23795	.23389	.15838	.23100	.20048	.16083
V34	.05013	.12766	.06173	.09648	.11223	.15817	.09408
V35	.19508	.33739	.31324	.34834	.42903	.36596	.31835
V36	.03447	.14406	.06118	.10871	.12326	.13803	.06492
V37	-.01206	.10027	.05829	.09273	.10952	.12792	.10593
V38	.00869	.10893	.07871	.09683	.06567	.14303	.11912
V39	.19977	.35709	.32862	.40682	.40054	.37966	.33364
V40	.19894	.30754	.32728	.37538	.38232	.38299	.32146
V41	.07255	.07822	.05735	.08501	.10796	.05742	.02170
V42	.16692	.25363	.23849	.21025	.29872	.22225	.25163
V43	.12688	.12841	.14262	.13641	.22398	.13328	.18247

V44	.05150	.18445	.12931	.14990	.12656	.14971	.12216
V45	.15406	.35414	.24524	.40438	.39061	.42715	.43221
	V22	V23	V24	V25	V26	V27	V28
V22	1.00000						
V23	.46827	1.00000					
V24	.09650	.13442	1.00000				
V25	.47781	.42666	.12181	1.00000			
V26	.48152	.45221	.11014	.51758	1.00000		
V27	.49959	.42115	.07021	.48938	.52857	1.00000	
V28	.35529	.28742	.12688	.33515	.37970	.42633	1.00000
V29	.16302	.13421	.40209	.11857	.16605	.13763	.20167
V30	.28418	.26788	.06944	.33754	.31472	.28848	.20432
V31	.23207	.24534	.09488	.29587	.25592	.29428	.20509
V32	.36264	.39729	.15845	.36332	.41793	.41827	.39953
V33	.14549	.18342	-.04470	.22927	.18426	.19625	.09049
V34	.12996	.12512	.32071	.18584	.15193	.11964	.05352
V35	.38593	.30059	.06319	.41110	.35774	.36985	.23474
V36	.11964	.11952	.42234	.14346	.09963	.09446	.08917
V37	.13005	.07571	.34022	.09610	.14743	.12662	.12767
V38	.14548	.12394	.36161	.06431	.12113	.09908	.11788
V39	.37939	.35912	.13788	.43410	.39725	.38842	.31691
V40	.35227	.31616	.04813	.42266	.33457	.38747	.24441
V41	.07317	.00979	.32189	.08513	.07133	.06114	.00436
V42	.26275	.30485	.10527	.29905	.28188	.24171	.18364
V43	.18901	.15535	-.00506	.16288	.19213	.14002	.12734
V44	.14692	.14073	.34243	.09687	.16497	.11062	.12573
V45	.39369	.35198	.11826	.41403	.51590	.43561	.31585

	V29	V30	V31	V32	V33	V34	V35
V29	1.00000						
V30	.14224	1.00000					
V31	.11828	.25908	1.00000				
V32	.17137	.35927	.29791	1.00000			
V33	-.02157	.12491	.11607	.18064	1.00000		
V34	.29513	.13526	.15240	.20086	.03992	1.00000	
V35	.09769	.27760	.21059	.38998	.23609	.09703	1.00000
V36	.40937	.15068	.17432	.25777	-.05699	.37605	.14554
V37	.39038	.07720	.14560	.18851	-.08641	.32910	.17483
V38	.38097	.05680	.09465	.14570	-.02183	.26804	.11862
V39	.14654	.31490	.23419	.43373	.15727	.16367	.40698
V40	.14322	.24910	.23121	.34113	.24749	.14969	.43870
V41	.30905	.06350	.09357	.09372	.03468	.31536	.11003
V42	.09568	.16466	.14362	.31399	.16246	.09679	.35176
V43	.05313	.09808	.13638	.14717	.08468	.03502	.20335
V44	.32512	.10379	.08661	.18611	-.01447	.28729	.16972
V45	.13245	.25232	.25832	.43528	.15428	.15867	.37047
	V36	V37	V38	V39	V40	V41	V42
V36	1.00000						
V37	.52135	1.00000					
V38	.40838	.42260	1.00000				
V39	.23063	.16685	.16291	1.00000			
V40	.09405	.14396	.08530	.45692	1.00000		
V41	.37002	.33806	.47504	.10977	.10645	1.00000	
V42	.11805	.08196	.14541	.35383	.28028	.09388	1.00000
V43	.06363	.03579	.03439	.14591	.17688	.01189	.32906
V44	.43416	.39110	.43233	.18150	.08895	.34870	.14361
V45	.13230	.15769	.11841	.38554	.39625	.04031	.24912

	V43	V44	V45
V43	1.00000		
V44	.00917	1.00000	
V45	.19774	.16249	1.00000

ภาคผนวก ค
เมตริกองค์ประกอบก่อนการหมุนแกน FACTOR MATRIX

	FACTOR1	FACTOR2	FACTOR3	FACTOR4	FACTOR5	FACTOR6	FACTOR7
V1	.58559	-.10104	-.24273	-.07419	.17939	-.16360	-.06555
V2	.61663	-.13106	-.30271	-.00939	.21927	-.06878	-.06555
V3	.61834	-.02229	-.28853	.03406	.36660	-.07069	-.05440
V4	.65384	-.07543	-.32971	-.06180	.16542	.00482	-.19498
V5	.57144	-.03392	-.15871	-.24009	-.14554	.28806	.22245
V6	.68740	-.07918	-.29974	-.21900	.00918	.13223	-.06597
V7	.68699	-.00911	-.26044	-.22453	.02538	.11630	.06156
V8	.54348	-.04887	-.26971	-.24650	-.15692	.23520	.15028
V9	.62386	-.13491	-.19594	.30427	-.19810	.06468	.00118
V10	.59925	-.21267	-.23763	.29023	-.18466	.15943	.06555
V11	.50605	-.26402	-.14947	.31886	-.16200	-.04227	.11426
V12	.72303	-.10240	-.30946	-.07575	-.00063	.03331	-.14106
V13	.70376	-.11289	-.18577	.03824	.08629	-.06177	-.13094
V14	.67445	-.05260	.02227	.00506	.00796	-.05821	-.02128
V15	.40676	-.14023	.00746	.45786	-.11181	-.02028	.02492
V16	.66836	-.07142	-.00423	.23349	-.26970	.02451	-.01666
V17	.60605	-.11150	.01179	.09934	-.22431	.08639	.10364
V18	.65509	-.05824	.06945	-.06733	-.02773	-.15163	-.07795
V19	.69737	-.07734	.10730	.08527	.04264	-.04254	-.07771
V20	.69246	-.02156	.12841	-.05602	-.16561	-.15110	-.07794
V21	.60608	-.04592	.30746	-.11838	-.19948	-.11091	-.28600
V22	.67136	-.02283	.22395	-.10932	-.17577	-.08518	-.23086
V23	.61170	-.03252	.18549	-.06771	-.22616	.11954	.11865
V24	.22215	.59955	-.19670	-.03583	-.05046	.02595	-.03654
V25	.69643	-.60483	.11286	-.01169	.14651	-.17861	-.05891
V26	.66206	-.00346	.31251	-.16563	-.09361	-.11887	-.09258
V27	.66156	-.05855	.25293	-.09207	-.07841	-.20968	-.03109
V28	.50763	.02184	.17819	-.32046	-.24670	.12800	.21984
V29	.27037	.57968	-.05784	-.01651	-.16674	-.00690	.02152
V30	.45610	.02201	.08814	-.06630	.14690	-.15982	.49034

V31	.40999	.08581	.07346	-.04682	.25182	-.18410	.39864
V32	.62232	.10861	.16035	-.07984	.09518	.03951	.29024
V33	.30654	-.20894	.12614	.54241	.00590	-.05572	.15946
V34	.26148	.50118	-.14673	.08797	.15113	-.16569	.05359
V35	.55847	.02429	.28306	.16682	.22004	.07840	-.00573
V36	.25468	.69980	-.09771	.08902	.09064	.00296	.08972
V37	.22405	.67254	-.02341	-.02723	.00549	-.00725	-.02488
V38	.19143	.68288	.06660	.08931	-.12717	.04270	-.13651
V39	.60065	.09034	.22958	.02482	.18606	-.00682	.09189
V40	.57608	-.02304	.16672	.09305	.24380	-.05308	-.00510
V41	.15030	.60981	-.05050	.26970	-.00964	-.03413	-.05553
V42	.42609	.05977	.27415	.12853	.27875	.52338	-.07476
V43	.25222	-.02399	.30329	.05600	.31565	.53097	-.16224
V44	.24661	.61214	.01650	.08877	-.16384	.07181	-.03467
V45	.60762	.02573	.11912	-.18371	.08753	-.07355	-.07457

ภาคผนวก ง

คะแนนองค์ประกอบ FACTOR SCORE COEFFICIENT

FACTOR SCORE COEFFICIENT MATRIX

	FACTOR1	FACTOR2	FACTOR3	FACTOR4	FACTOR5	FACTOR6	FACTOR7
V1	-.00578	.20984	-.02014	-.06596	-.10353	.04005	-.08519
V2	-.05615	.24454	-.01890	-.03789	-.10011	-.00936	-.00884
V3	-.10358	.26437	.00235	-.04972	-.15023	.08261	.04481
V4	-.03805	.25956	.00138	-.06795	-.06222	-.11569	.02267
V5	-.10813	-.02912	-.01595	-.03111	.38108	.04236	.04713
V6	-.04699	.16787	-.01238	-.09402	.15048	-.09686	.01898
V7	-.07275	.12244	-.00302	-.08783	.18373	.01547	.00347
V8	-.10420	.03175	-.00981	-.03935	.34577	-.01521	-.00628
V9	-.06591	.00721	.02762	.25437	.04807	-.10605	-.03479
V10	-.12588	.00482	.00272	.26230	.12304	-.08332	.01047
V11	-.06798	-.02101	-.01904	.27247	.01813	.02089	-.09938
V12	-.01917	.18726	.00096	-.02318	.03613	-.13630	-.02436
V13	.00804	.16500	-.00497	.01297	-.08531	-.06383	-.01682
V14	.05787	.03315	-.00496	.01677	-.02723	.01563	-.01746
V15	-.03535	-.06003	.01845	.30588	-.08857	-.02209	-.00373
V16	.03871	-.07209	.03257	.21685	.04755	-.10889	-.04838
V17	.00106	-.09102	-.00272	.15193	.14605	-.01415	-.02153
V18	.13509	.03330	-.01165	-.02835	-.06488	-.00834	-.08026
V19	.07964	.02278	-.00869	.04290	-.08776	-.01243	.04177
V20	.17896	-.03308	.00589	.00746	-.02480	-.04882	-.11559
V21	.30311	-.05203	-.00769	-.05966	-.07875	-.20978	-.03775
V22	.24838	-.03057	.00161	-.04710	-.04535	-.17427	-.03733
V23	.07007	-.15063	-.00892	.04948	.19842	.01325	.01877
V24	-.04432	.04960	.18399	-.03875	.04701	-.05846	-.03655
V25	.11042	.06716	-.02284	-.03795	-.15371	-.07734	-.02066
V26	.23668	-.06836	-.01646	-.08302	-.02981	-.02038	-.03667
V27	.20984	-.05534	-.02434	-.03187	-.06901	.04591	-.10573
V28	.07484	-.16821	-.02332	-.07623	.32429	.08648	-.02820

V29	.01265	-.05006	.17757	.00515	.07577	-.03080	-.07630
V30	-.07581	-.08479	-.03203	.00761	.08471	.48584	-.10702
V31	-.07142	-.02504	-.01490	-.02717	-.00679	.45694	-.07153
V32	-.02916	-.08454	.00104	-.01873	.11755	.27617	.05246
V33	-.06850	-.10791	-.01557	.34127	-.13527	.13774	.02916
V34	-.50755	.08157	.14879	-.00397	-.12215	.13120	-.07737
V35	.02471	-.03070	-.00136	.04081	-.11493	.08784	.22136
V36	-.09308	.01223	.20291	.00532	-.01454	.10181	.01714
V37	.00388	.00018	.18987	-.05933	-.00751	-.00152	.00053
V38	.05715	-.05954	.21230	.01590	-.02660	-.13947	.03349
V39	.03227	-.03133	.00487	-.01760	-.05532	.17291	.11230
V40	.03375	.03840	-.01552	-.00207	-.14902	.12016	.11045
V41	-.03681	-.00931	.20504	.10774	-.11484	-.03710	.00597
V42	-.09332	-.02909	.00147	-.00039	.05724	-.06312	.53656
V43	-.05986	-.00165	-.03184	-.06372	.02888	-.11805	.56454
V44	.01191	-.07815	.19421	.04993	.04857	-.08809	.01235
V45	.15754	.00911	-.01890	-.13305	-.05293	.03503	.03579

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รศ.ดร.ส. วาสนา	ประวาลพฤกษ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.อังคณา	สาขยศ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.วิญญา	วิศาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.นิภา	ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผศ.เชาวนา	ชวลิตท้าวรง	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาววิไลวรรณ ทินพงษ์
เกิดวันที่	24 มีนาคม 2504
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3826/16 ซ. วัดคันทน์บรรจง ถนนพระรามที่ 3 แขวงบางคอแหลม เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 6
สถานที่ทำงาน	ฝ่ายศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2523	จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนกวิทยาศาสตร์)
	จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2527	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พลศึกษา)
	จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2539	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

บทคัดย่อ
ของ
วิไลวรรณ ชินพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2539

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,120 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามวัดคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู แบบการประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ แต่ละข้อกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 6 ระดับ และแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9105 เมื่อนำผลมาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ และหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล วิธีแวนิแมกซ์ ได้องค์ประกอบที่ชัดเจน 7 องค์ประกอบ แต่สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ มีตัวแปรทั้งสิ้น 45 ตัวแปร มีตัวแปรปรวนสะสมที่อธิบายองค์ประกอบทั้ง 7 เท่ากับ 52.9 % องค์ประกอบทั้ง 5 คือ 1. ศรัทธาในวิชาชีพ 2. หน้าที่ที่มีวินัย 3. ความรับผิดชอบ 4. ความยุติธรรม 5. ความเมตตา

A FACTOR ANALYSIS OF TEACHERS' VIRTUE

ABSTRACT

BY

WILAIWAN CHINNAPONG

Presented in partial fulfillment of the requirement for
the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 1996

The purpose of this study was to explore the factor of teachers' virtue of teachers in Bangkok Metropolitan Administration schools. The sample of 1,120 teachers were selected by cluster or area sampling.

Questionnaire of teachers' virtue was constructed in 6 point rating scale with the total of 45 items. It was, then, tried out and revised. The final form of the questionnaire had reliability of .9105 . SPSS - PC was used to analyse the factor of teachers' virtue by Principal Component extraction and varimax rotation. The result revealed that there were 5 factors of teachers' virtue. they were :
1) faith for responing 2) discipline 3) accounttability
4) fairness 5) kindliness. These five factors explaineds by 45 variable at 52.9 % of total variances.